

Proložac

GODINA XLV.

BROJ 1 (109)

VELIKA GOSPA 2026.

Velika Gospa 2026.

U župi Proložac – na Vrljici

PROGRAM

I. TRODNEVNICA

Srijeda, 12. kolovoza u 18:30, Opačac

– krunica, sv. misa i propovijed – predvodi: fra Ivo Rastočić, župnik Dubravica i Rupa

Četvrtak, 13. kolovoza u 18:30, Durmiševac, crkva V. Gospe

– krunica, sv. misa i propovijed – predvodi: fra Frano Laco, župnik u Zmijavcima

Petak, 14. kolovoza u 18:00, Zelena katedrala

– pokorničko bogoslužje, krunica, sv. misa i propovijed

– predvodi: fra Ivan Vuletić, profesor na KBF-u Splitu

II. SVETKOVINA VELIKE GOSPE

Subota, 15. kolovoza

4:00 – otvaranje Gospine crkve

4:30 – 11:30 – prigoda za osobnu ispovijed

6:00 – zavjetna sv. misa na Opačcu – predvodi i propovijeda fra Zoran Kutleša, župnik, dekan i gvardijan u Imotskom

5:00, 7:00, 8:00 i 9:00 – jutarnje svete mise u Zelenoj katedrali.
Sv. misu u 5:00 predvodi i propovijeda fra Ivica Udovičić, vikar i tajnik Franjevačke provincije Pres. Otkupitelj u Splitu

10:30 – procesija sa slikom od Gospine crkve do Zelene katedrale

11:00 – svečana sv. misa u Zelenoj katedrali – predvodi i propovijeda mons. Ilija Janjić, biskup kotorski u miru

19:00 – večernja sv. misa i blagoslov djece u Zelenoj katedrali – predvodi i propovijeda fra Ivica Jurić, profesor na KBF-u Split

Proložac

GODINA XLV.

BROJ 1 (109)

VELIKA GOSPA 2026.

VELIČANSTVENO ČOVJEŠTVO

Župikova riječ o blagdanu Velike Gospe 2025.

Dragi naši Proložani,

Ne prođe dan a da se u vijestima ne pojavi pojam *umjetna inteligencija* (UI) o kojoj čujemo mnoga i veoma različita mišljenja. Mudro i vjerom nadahnuto mišljenje pruža nam i papa Lav XIV. u svojoj socijalnoj enciklici *Magnifica humanitas (Veličanstveno čovječstvo)*, od 15. svibnja 2026. Razmišljajući o budućnosti čovječanstva koja ovisi i o tome kako se nosimo s umjetnom inteligencijom, papa ukazuje na važnost očuvanja ljudske osobe, njezina dostojanstva i njezina središnjeg mjesta u stvorenom svijetu i potiče nas da radimo na očuvanju „veličanstvena čovječstva u kojemu boravi Bog“.

U središtu papine enciklike nije tehnologija ni umjetna inteligencija, nego čovjek koji je kao slika Božja na Zemlji ugrožen u svojem ljudskom dostojanstvu. Stoga i njezin podnaslov glasi: *O očuvanju ljudske osobe u doba umjetne inteligencije*. Već prva rečenica sažima ozbiljnost trenutka u kojem nam je Bog dao

živjeti: „Veličanstveno čovječstvo, koje je Bog stvorio, danas se nalazi pred odlučujućim izborom: podići novu Babilonsku kulu ili izgraditi grad u kojem Bog i čovječanstvo žive zajedno“ Nezaustavljivi tehnološki napredak nalazi se na raskršću kad se mora odlučiti za danost koju simbolizira Babilonska kula građena iz čovjekove želje da vlastitim snagama dosegne nebo i izjednači se s Bogom ili pak da se odluči za izgradnju veličanstvena čovječstva promičući istinu, socijalnu pravednost i mir, dostojanstvo i uzvišeno mjesto čovjeka kao središta svega stvorenoga.

Papa naglašava da neslućeni tehnološki napredak mora očuvati ljudsku osobu, a ne degradirati je. Stoga je potrebno „razoružati“ umjetnu inteligenciju uvođenjem jasnih pravila za njezinu uporabu kako bi se zaštitilo ljudsko dostojanstvo, spriječilo gomilanje moći, izbjegla nepravda i novi oblici ovisnosti i osiguralo da tehnologija bude podređena čovjeku, a ne čovjek tehnološkom

napretku. Jer: „nije dovoljno da nam umjetna inteligencija pomogne u većoj učinkovitosti ili povezanosti, ona mora služiti izgradnji sveopće ljudske obitelji, sa zajedničkim pravima i dužnostima, u kojoj digitalna bliskost postaje stvarna prigoda za susret i uzajamnu brigu.“

Dragi Proložani, u godini sv. Franje slavimo blagdan Velike Gospe na našoj Vrljici. Svoje misli i molitve upravljamo Majci Isusovoj, koja je i naša duhovna majka i koja znađe „najbolje sve naše nevolje“. U spomenutoj enciklici papa Lav XIV. povjerava Gospinoj zaštiti budućnost čovječanstva i etičke izazove koje postavlja umjetna inteligencija. Gospa Marija je za njega uzor istinskog čovjštva, autentična ljepota Božjega plana. Hrabri nas da živimo u jedinstvu i ljubavi i da imamo pogled uprt u njezina Sina, da u Kristovu licu promatramo veličanstveno čovjštvo koji svijetli i u doba umjetne inteligencije.

U svojem hvalospjevu, nastavlja papa, Marija veliča Boga koji je na strani malenih i slabih, što je bitan etički orijentir i u doba umjetne inteligencije. Duhovna je suputnica i majka nade. Početak je boljega svijeta kojega izgradnju podržava. Pokazuje nam put prema „civilizaciji ljubavi“, koja počinje gdje se poput nje otvaramo djelovanju Božjega Duha koji nas može dovesti do civilizacije ljubavi, do zrelosti i u doba umjetne inteligencije.

Draga braćo i sestre, kao kršćani, unatoč tehnološkom napretku, trebamo imati na umu da smo Božja stvorenja i da je naša svrha u Bogu.

Da je naše jedino blago ljubav Božja koja dolazi do najslabije točke naše povijesti i potpuno je obnavlja. Vjerom poput Marije budimo graditelji uzvišenog čovjštva u kojem je Bog prisutan. Razoružavajmo riječi govoreći istinu, gradimo mir u pravednosti, njegujmo „zdrav realizam“ koji traži putove mira. Pomaknimo se od pitanja „Što mogu imati i postići?“ prema važnijem pitanju: „Koja je svrha mog života?“ Dijelimo što jesmo i imamo kako bi Božja nada rasla među nama.

Upravimo svoju molitvu Majci Isusovoj da vodi naše korake kroz ovo vrijeme promjena i sačuva u nama vjeru u Evanđelje, kako bismo mogli živjeti i svjedočiti ljepotu veličanstvenog čovjštva u kojem je Bog uzeo svoje prebivalište. U poniznoj vjernosti svakodnevnog života, neka i za nas razdoblje tehnološkoga napretka bude vrijeme u kojem Duh Božji ostvaruje civilizaciju ljubavi u našim životima.

S tim mislima, draga braćo i sestre, pružamo vam u ruke naš župni list *Proložac*, ogledalo našega života s mozaikom tema, raznim vijestima iz naše župne i društvene zajednice, povijesnih i kulturnih zapisa, duhovnog štiva i kronike događaja. Neka nas svima bude blagoslovljen blagdan Velike Gospe u društvu onih koji su nam dragi i životom blizu. To vam od srca žele

Vaši

fra Vinko,
fra Nedjeljko
i sestra Terezina

ŠTO JE UMJETNA INTELIGENCIJA?

Umjetna inteligencija (UI), ili na engleskom jeziku *artificial intelligence* (AI), sposobnost je posebnih računalnih programâ da procjenjuju, kombiniraju i koriste se golemim količinama podataka kako bi pronašli rješenja za pitanja i probleme koji redovito zahtijevaju ljudsko razmišljanje. UI uči iz podataka, prepoznaje obrasce i donosi predviđanja. Umjesto da samo slijedi strogo programirane naredbe, koristi se algoritmima za samostalno razumijevanje problema i rad na njima.

Umjetna inteligencija zadivljuje. Olakšava rad, objedinjuje znanje, podržava kreativne procese i otvara mogućnosti koje su prije samo nekoliko godina bile teško zamislive.

U međuvremenu postoji mnogo različitih programa koji se koriste oblicima umjetne inteligencije. Neki od njih poboljšavaju medicinsku skrb ili povećavaju korporativnu produktivnost, drugi su samo rekreacijski uređaji, a treći se koriste u ratu ili za širenje neistina. To pokazuje da će umjetna inteligencija – bez obzira na kojoj se tehnološkoj osnovi temeljila i

koliko zapravo „inteligentna“ bila – oblikovati budućnost svih nas.

Iako umjetna inteligencija posjeduje mogućnost obrađivanja podataka, rješavanja raznih zadataka, ona ne posjeduje ono što je vlastito čovjeku: **ne može razumijevati smisao života, imati savjest, razlikovati dobro i zlo te snositi moralnu odgovornost.**

Samo postojanje umjetne inteligencije izaziva nas da postavimo pitanja koja nadilaze čisto tehnički razvoj: **Što se događa ljudima kada se previše oslanjaju na strojeve? Što se događa s vlastitom kreativnošću, strpljivim razmišljanjem i borbom za istinu?**

VELIKA GOSPA SV. FRANJE ASIŠKOGA

.....

Tijekom slavlja franjevačkih jubileja obilno je pisano o Franjinoj pobožnosti prema Isusovoj Majci Mariji.¹ Kako je ta tema aktualna i o blagdanu Velike Gospe, u ovom prilogu pogledajmo postoji li svjedočanstvo o Franjinu slavlju te svetkovine.

.....

¹ Još prije franjevačkih jubileja temu Blažena Djevica Marija u životu i spisima sv. Franje Asiškoga sustavno je i duboko teološki obradio prijatelj naše župe dr. don Mladen Parlov, a objavljena je u *Trogirskom zborniku Gospe od Anđela* (2022.). Tekst je dostupan i na internetu.

»Isusovu Majku ljubio je neizrecivom ljubavlju zato što nam je dala kao brata samoga Gospodina veličanstva. Pjevao joj je zanosne pohvale, uzdizao molbe i posvećivao čuvstva«

Koliko je poznato, izravna svjedočanstva o Franjinu slavljenju Svetkovine uznesenja Bl. Dj. Marije nema, vjerojatno stoga što se u njegovo vrijeme ta svetkovina nije tako svečano slavila kako se to danas čini nakon proglašenja dogme 1950. godine.

Ipak postoje činjenice koje svjedoče da je Franjo slavio spomen Uznesenja Marijina u nebesku slavu. Na prvom mjestu valja spomenuti da mu je najdraža crkva Santa Maria degli Angeli, poznata kao Porcijunkula, bila posvećena tom spomenu. Drugo pak svjedočanstvo poznata je antifona *Sveta Djevice Marijo* koju je Franjo molio u *Gospinu oficiju* i koja se od davnine ponavljala na spomen Gospina uznesenja. Franjo je preuzeo tu marijansku antifonu i preuredio za svoju pobožnost prema Isusovoj Majci, a ostala je zabilježena i u njegovim spisima.

Može se, dakle, govoriti o povezanosti sv. Franje s blagdanom Velike Gospe koji svečano slavimo u našoj župi na Vrljici zajedno s vjernicima cijele Imotske krajine

i šire. Prije negoli prijedemo na obradbu teme, zapitajmo se zašto je Franjo častio Isusovu i našu majku Mariju, a što je razlog i naše pobožnosti prema Gospi.

Uzvišeni Gospodin - naš brat

Glavni razlog Franjine pobožnosti prema Gospi bila je činjenica Isusova utjelovljenja i dosljedno otkupljenja te Marijine uloge u povijesti ljudskoga spasenja. To jednodušno ističu Franjini životopisci. Tako Bonaventura piše da je Majku Gospodina Isusa Krista ljubio neizrecivom ljubavlju zato što je Gospodina veličanstva učinila našim bratom. Jednako svjedočanstvo bilježi i Toma Čelanski: „Isusovu Majku ljubio je neizrecivom ljubavlju zato što nam je dala kao brata samoga Gospodina veličanstva. Pjevao joj je zanosne pohvale, uzdizao molbe i posvećivao čuvstva“.

Franjino štovanje Gospe proizlazi iz razmišljanja o Kristovu čovještvu i njegovu otkupiteljskom

»Zahvaljujući Mariji, Krist je postao čovjekom, uzvišeni Gospodin veličanstva postao je naš brat. Marija je posredovala Kristovo čovještvo, kojim je ostvareno otkupljenje ljudskoga roda«

djelu. Zahvaljujući Mariji, Krist je postao čovjekom, uzvišeni Gospodin veličanstva postao je naš brat. Marija je posredovala Kristovo čovještvo, kojim je ostvareno otkupljenje ljudskog roda.

Franjina misao o Marijinu izabiranju i njegovoj pobožnosti prema Gospi može se sažeti u nekoliko riječi: Bog je Mariju izabrao i posvetio na uzvišen način, učinio je djevičanskom majkom svoga Sina i svetištem Duha Svetoga. Na dan Navještenja ispunio je svojom milošću tako da je postala Božje prebivalište među njegovim narodom.

Za Franju otajstvo božanskog majčinstva uzdiže Mariju iznad svih stvorenja i ujedinjuje je uz samo Božje otajstvo. Za njega Marija nije posebna, izuzetna i jedinstvena radi same sebe, već zato jer je od Boga primila dar božanske milosti ili, kako se papa Benedikt XVI. Izražava, „Bogu je otvorila vrata u naš svijet“.

Djevice Majko

O djevice majko, kćeri svoga sina,
ponizna i uzvišena svrh stvorenjâ,
postojana svrha vječitoga čina,
ti si ona koja našu ljudsku narav
oplemeni tako, te stvoritelj njezin
ne prezre da sebe stvori svojim stvorom.

U utrobi tvojoj užeže se ljubav
po kojoj toplina vječitoga mira
tako daje da proklija ovaj cvijet.

Ovdje ti si nama kao južna zublja
milosti, a dolje, među smrtnicima,
ti si živodajno vrelo od ufanja.

Gospo, velika si i toliko vrijediš
da tko želi milost, a ne hita k tebi,
on od žudnje želi letjeti bez krila.

Dobrostivost tvoja ne pomaže samo
onom tko je ište, nego mnogo puta
po vlastitoj volji iskanje preteče.

U tebi je milosrđe, supatništvo,
u tebi je darežljivost, gdje se spaja
sva dobrota što je ima u stvorenju...

Dante Alighieri, *Raj* XXX, 1-21,
preveo Mate Maras

Marija andeoska

Blagdan Uznesenja Marijina, slavlje Velike Gospe vodi franjevce u crkvicu Santa Maria degli Angeli, u Franjinu Porcijunkulu. Ta crkva u podnožju Asiza od svojih početaka bila je posvećena Gospinu uznesenju. To se posebno vidi na

oltarnoj slici koju je naslikao Ilario da Viterbo, a prikazuje anđela kako daje palmu Djevici u trenutku najavljanja njezine skore smrti, prema apokrifnom evanđelju poznatom kao *Transito Romano*. Tekst opisuju Marijinu ulogu u prvotnoj Crkvi predstavljajući je duhovnom majkom apostola, koji su prisutni pri njezinu preminuću. Nakon smrti, Marijino tijelo nije bilo položeno u grob, nego je uzneseno u nebesku slavu.

Franjo je često posvećivao tu crkvicu koja je za njega bila središte Družbe koju je ustanovio i mjesto gdje je oživotvorio svoju pobožnost prema Majci Isusovoj. Marija Anđeoska bila mu je ne samo jednostavna crkva koju je obnovio, nego sama Marijina osoba, otajstveno prisutna u tom svetištu, okružena anđelima.

S tim u vezi, vrijedno je spomenuti svjedočanstvo predaje da je Franjo, na pročelju Porcijunkule, dao staviti natpis: „Ovo su vrata vječnoga života.“ Vrata kroz koja se ulazi u vječni život. Kako bi u potpunosti slijedio Krista u svemu, i on je želio napustiti ovaj svijet oponašajući Isusa, koji na križu ne umire sam, već u prisutnosti svoje Majke. Stoga se Franjo dao odnijeti u Santa Maria degli Angeli da umre u društvu Majke Gospodinove.

Za tu crkvicu, koju je smatrao kolijevkom svoga Reda, Franjo je 1216. godine od pape Honorija

III. izmolio čuveni Porcijunkulski oprost za sve koji je posjete.

Blagdan Velike Gospe

Franjini sljedbenici povezuju Marijino uznesenje s prihvaćanjem Božjeg nauma da bude Isusovom majkom i sudjeluje u djelu otkupljenja. Slijedeći primjer serafskog oca nastoje širiti marijansku pobožnost. Na to se poziva i apostolska uredba *Munificentissimus Deus* (*Predarežljivi Bog*) Pija XII. u kojoj se navode franjevački učitelji koji su je podržavali istinu Uznesenja Marijina uključujući Antuna Padovanskog, Bonaventuru i Bernardina Sijenskog.

Među razloge Marijina uznesenja u nebesku slavu oni navode duboko jedinstvo koje postoji između Majke i Sina. Budući da je Isus prošao kroz vrata smrti, kako bi nam otvorio vrata koja vode u besmrtnost kroz uskrsnuće, tako je i njegova Majka prošla tim putem, u savršenom nasljedovanju svoga Sina. Budući da je njezino tijelo bilo Božje prebivalište, jedinstveno mjesto utjelovljenja Sina Božjega, smrt ga nije mogla uništiti.

Činjenica je da je ta marijanska dogma postigla svoje proglašenje zahvaljujući doprinosu cijele franjevačke obitelji. Po mišljenju franjevačkih teologa, uključujući i našega fra Karla Balića, Bog ju je od same vječnosti obdario svojom milošću, učinio je svojim

prebivalištem. Ona je prihvatila, štitila i hranila božansku Riječ, postižući potpunu sukladnost s Isusom. Uznesena u nebesku slavu znak je sigurne nade za konačnu sudbinu svih nas vjernika.

Sveti Franjo Asiški slavio je, dakle, spomen Gospine proslave kod Boga u skladu s crkvenom

tradicijom razdoblja u kojem je živio. I za njega je blagdan Velike Gospe značio da je nebo otvoreno za sve Isusove sljedbenike, da nije daleko i nepoznato mjesto i da u njemu imamo jednu majku, koja je „samoga Gospodina veličanstva učinila našim bratom i spasiteljem“.

Dinko ARAČIĆ

Djevice Mariji

Ti si palma iz Kadeša, zapečaćeni vrt za sveto prebivalište.

Ti si zemlja koja lebdi puna svjetla u našoj noći.

Djevice, katedralo šutnje, prstenu zlatni vremena i vječnosti:

ti u raj nosiš naše tijelo i Boga u tijelu.

Dolaziš i prolaziš kroz prostor nama neprohodan.

Ti si raskoš polja, gorući grm i bijela crkva na brijegu...

Učini da nam na stolovima ne manjka vino,

o vinograde među oblacima mirisa.

Pusti djevojke k sebi da natoče sveto piće

i žene da opet zatrudne i prinesu ti svoju djecu

kao što si nam ti donijela svoj plod.

Ljubazno čekaš da se ostvari naša divna sudbina

i stvorenje konačno bude slobodno.

Umirući Bog na brijegu tražio je drugi put tvoje majčinstvo

ostvarujući čak i usnulima naše konačno rađanje.

Sina smo ti pogubili, a sad si nam majka,

živimo uskrsnuće zajedno. Amen.

Catedrale del silenzio

David Maria Turollo, 1916. – 1992.,
talijanski svećenik i pjesnik

MISLI UZ

BLAGDAN VELIKE GOSPE

Sv. German, carigradski biskup u 8. stoljeću, u nagovoru na blagdan Velike Gospe, obraćajući se nebeskoj Majci Božjoj ovako se izrazio: *i si ona koja si po svom neporočnom tijelu kršćanski narod pridružila Kristu... Kao što svaki žedan hrli k izvoru, tako svaka duša hrli tebi, vrelo ljubavi, i kao što svaki čovjek žudi za životom i svjetlom koje ne zalazi, tako svaki kršćanin čezne za ulaskom u svjetlo Presv. Trojstva, gdje si ti već ušla.*

To su isti osjećaji koji nas danas potiču dok motrimo Mariju u slavi Božjoj. Kad je usnula na ovom svijetu kako bi se probudila u nebu, posljednji put slijedila je svoga sina Isusa na njegovu najdužem i najvažnijem putovanju,

na njegovu prijelazu *s ovoga svijeta Ocu* (usp. Iv 13, 1).

Blagdan Uznesenja Marijina poziv je svima nama... Pogledajmo gore, nebo je otvoreno; ne ulijeva strah, nije više daleko, jer na pragu neba majka koja nas čeka i naša je majka. Ljubi nas i brižno nam pritiže u pomoć. Kao i svaka majka želi najbolje za svoju djecu i kaže nam: „Dragocjeni ste u Božjim očima; niste stvoreni za sitna zadovoljstva ovoga svijeta, nego za velike radosti neba.“ *Dà*, jer Bog je radost, ne dosada. Bog je radost. Pustimo da nas Majka Božja primi za ruku. Svaki put kad uzmemo krunicu u ruke i molimo se njoj, činimo korak naprijed prema velikomu životnom cilju (Benedikt XVI.)

Veliki četvrtak i Veliki petak

OBREDI I PROCESIJA ZA KRIŽEM

.....

Procesija za križem, koja u našoj župi ima dva dijela, vrhunac je svakogodišnjeg sjećanja na otkupiteljsku Kristovu žrtvu koju je podnio za nas.

.....

Uobičajeno slavljenje Velikoga tjedna u našoj je župi i ove godine bilo je obilježeno sudjelovanjem mnoštva vjernika na bogoslužjima. To osobito vrijedi za proslavu

Velikoga četvrtka i Velikog petka, poglavito za dvodijelnu procesiju za križem.

Misa večere Gospodnje slavljenja je na Veliki četvrtak s početkom

u 17 sati. Kako je predviđeno obredom, nakon što je izrekao prigodnu homiliju, župnik fra Vinko simbolično je oprao noge dvanaestorici župljana odjevenih u bijele toge. Podsjećanje je to na primjer kojim je Isus na posljednjoj večeri, perući noge svojim učenicima, slikovito pokazao što znači biti sluga svih i najmanji među braćom, a što im je između ostaloga na Posljednjoj večeri ostavio kao oporuku.

Nakon mise održana je procesija s križem glavnom cestom od župne crkve sv. Mihovila do Gospine crkve na Vrljici. Kako se poznato, u našoj župi križonoše se predbilježavaju godinama unaprijed. Ovogodišnji križonoša bio

je Ivan Šerlija. Unatoč prohladnu vremenu broj vjernika koji su sudjelovali u procesiji bio je uobičajeno velik. Naš mješoviti župni zbor, predvođen dvanaestoricom kojima su oprane noge, a redovito za ovu prigodu pojačan i drugim vjernicima, pjevao je Gospin plač podijelivši se u dva kora - muški i ženski. Ministranti na čelu procesije energično su čegrtaljka obznanjivali nadolazak procesije onima koji su je dočekali uz cestu. Po dolasku u Gospinu crkvu i nakon dovršenog pjevanja Plača župnik je podijelio blagoslov i pozvao sve da se u miru i pobožnom dostojanstvu razidu te se sutradan ponovno okupe na istom mjestu

kako bismo obavili drugo dio procesije – povratak u župnu crkvu.

Na Veliki petak u 17 sati golemo mnoštvo vjernika, među kojima mnogi Proložani pristigli iz mjesta u koja su iseljeni i u kojima danas borave, skupilo se na Vrljici i hodeći za križonošom - nakon što mu je župnik uručio križ - formiralo veličanstvenu procesiju koja je potom pobožno i dostojanstveno kretala prema crvi sv. Mihovila. Pred križonošom su opet išli ministranti s čegrtaljkama, a iza njega postrojba čuvara groba, njih šestorica pod zapovjedništvom Jure Maršića, odjeveni u stilizirane odore rimskih vojnika i naoružani pripadajućim oružjem. Po dolasku do župne crkve procesiji se pridružio župnik s Presvetim Otaštvo, nad kojim su nebnicu nosila četvorica župljana, i zajedno s njima napravio završni krug uobičajenom rutom preko Škarpe.

Nakon ulaska križa, župnika s Presvetim i dijela vjernika u crkvu – velika većina za koju nije bilo

mjesta u crkvi obrede je pratila iz crkvenog dvorišta - započeli su propisani obredi Velikoga petka koje je predvodio župnik

fra Vinko. Član župnog zbora Pero Češljar svečano je pjevao Muku, Isusove riječi pjevao je fra Nedjeljko, a ostale uloge i skupne

dijelove članovi zbora pod ravananjem s. Terezine. Homiliju je izrekao fra Nedjeljko. Ljubljene križa trajalo je oko 45 minuta i odvijalo se u doista skladnu redu i primjereno pobožno. Vjernici su pristupali prema oltaru u dva reda i nakon ljubljena križa izlazili kroz sakristiju. Sve je završilo malo prije

21 sat, kad se debeo mrak već bio sasvim spustio.

Tako je naša župna pasionska baština i ove godine svojim običajima i osobitostima pobožno obogatala propisane bogoslužne obrede kojima Crkva po svemu svijetu slavi blagdan muke Kristove.

Duhovna obnova za srednjoškolce nadahnuti sv. Franjom

SLOBODA, POŠTOVANJE I OSLUŠKIVANJE

Kako ostati svoj u svijetu uspoređivanja i stalnih očekivanja? Na to su pitanje pokušali odgovoriti srednjoškolci koji su sudjelovali na duhovnoj obnovi nadahnuti životom i duhovnošću svetoga Franje Asiškoga, otkrivajući tri jednostavne, ali snažne životne vrijednosti: slobodu, poštovanje i osluškivanje.

Na poticaj i poziv župnika fra Vinka Gudelja i s. Terezine Bašić, u subotu 7. ožujka 2026. godine u Prološcu je održana duhovna obnova za srednjoškolce nadahnuti franjevačkom duhovnošću. Susret je vodila s. Rita Maržić, a sudjelovalo je četrdesetak srednjoškolaca koji su kroz osobno promišljanje i molitvu imali priliku dublje upoznati život i duhovnu poruku svetoga Franje Asiškoga.

»U svijetu obilježenu uspoređivanjem, brojnim očekivanjima i snažnim utjecajem društvenih mreža mladi se često pitaju na čemu zapravo graditi svoj život«

»Sloboda potiče mladog čovjeka da svoj život ne gradi na onome što posjeduje ili na mišljenju drugih nego na svijesti da je ljubljeno dijete Božje«

Susret je započeo razgovorom o izazovima s kojima se mladi danas susreću u izgradnji vlastitog identiteta. U svijetu obilježenom uspoređivanjem, brojnim očekivanjima i snažnim utjecajem društvenih mreža mladi se često pitaju na čemu zapravo graditi svoj život. Kroz simbol zapetljanog konopa sudionici su razmišljali o „čvorovima“ koji se katkad stvaraju u svakodnevici – čvorovima uspoređivanja, straha

*»Franjin put svetosti nije
se dogodio odjednom, nego je
rastao kroz male, ali hrabre
odluke vjernosti Bogu«*

i potrebe da se stalno dokazujemo pred drugima.

Polazeći od životnog puta svetoga Franje, mladi su otkrivali kako postoje i drugačiji čvorovi – oni koji ne stežu nego učvršćuju srce. U franjevačkoj tradiciji tri čvora na redovničkom pojasu podsjećaju na evanđeoske savjete, a na ovoj su duhovnoj obnovi predstavljeni kao tri životne vrijednosti: sloboda, poštovanje i osluškivanje.

Sloboda potiče mladog čovjeka da svoj život ne gradi na onome što posjeduje ili na mišljenju drugih nego na svijesti da je ljubljeno dijete Božje. Poštovanje poziva na pogled koji u drugome prepoznaje brata i sestru dok osluškivanje pomaže prepoznati Božji glas u Svetom pismu, molitvi i sakramentima i usred svakodnevnih buke.

Kroz nekoliko snažnih trenutaka iz života svetoga Franje – od dramatičnog susreta s ocem na trgu u Asizu, gdje se odrekao bogatstva i započeo novi život, preko susreta s gubavcem koji je promijenio njegov pogled na ljude, do poziva koji je čuo u

ruševnoj crkvi sv. Damjana da obnovi Crkvu te susreta s Papom kojemu je predstavio svoj način života – sudionici su mogli vidjeti kako se Franjin put svetosti nije dogodio odjednom. On je rastao kroz male, ali hrabre odluke vjernosti Bogu. Poseban trenutak susreta bio je simboličan čin vezivanja triju čvorova na konopu, kojim su mladi izrazili želju da ove vrijednosti nastoje živjeti u svojoj svakodnevici.

Na završetku susreta mladi su primili kratko pismo svetoga Franje, kao poticaj da u svakodnevnom životu nastave živjeti vrijednosti o kojima su tijekom susreta promišljali. Kao malen, ali snažan podsjetnik na donesene odluke, svaki je sudionik ponio i konop s tri čvora, znak želje da i u svakodnevici ostanu vjerni putu koji vodi prema istinskoj slobodi i životu s Bogom.

Možda su tri mala čvora bila tek jednostavan znak, ali za ove mlade neka budu poticaj i podsjetnik da se život može graditi drugačije – u slobodi, poštovanju i osluškivanju Božjega glasa.

Na kraju susreta župnik fra Vinko sudionicima je udijelio blagoslov povjeravajući njihov životni put Božjoj providnosti i zagovoru svetoga Franje.

s. Rita Maržić

PRVA SVETA PRIČEST U GODINI SV. FRANJE, 3.svibnja 2026.

HVALITE I BLAGOSLIVLJAJTE GOSPODINA MOGA,

Ove milosne godine u cijelom svijetu slavi se 800. obljetnica smrti sv. Franje Asiškog. Nadahnuti životom i djelom ovog sveca, proslavili smo Prvu sv. pričest u našoj župi.

Župnik fra Vinko uveo nas je u ovo veliko misno slavlje rekavši: „Ovo slavlje važno je za čitavu našu župu jer je euharistija središte svake župne zajednice. Od danas 16 djece iz naše župe počinje u potpunosti sudjelovati u ovom velikom sakramentu.“

Pozdrav prvopričesnicima u ime svih roditelja, izrekla je majka prvopričesnika Arijana Maršić.

Tijekom euharistijskog slavlja djeca su kroz molitvu, pjesmu i recitaciju radosno hvalila, slavila i zahvaljivala Gospodinu.

Pozdrav u ime roditelja

Dragi prvopričesnici!

Danas je poseban i milostiv dan za vas, naše prvopričesnike. Nakon pripreme, molitve i učenja prvi put ćete primiti Isusa u svetoj pričesti. To je trenutak koji će zauvijek ostati u vašim srcima, ali i u srcima nas, vaših roditelja. Najveće bogatstvo koje čovjek može primiti jest upravo ono što danas primete vi, naša djeco, samoga Isusa u euharistiji.

U ovoj godini posvećenoj svetom Franji želimo da vam njegov život bude nadahnuće. Sveti Franjo uči nas jednostavnosti, radosti, zahvalnosti i ljubavi prema Bogu, ljudima i prirodi. I zato danas zajedno molimo njegovim riječima: „Gospodine, učini nas oruđem svoga mira!”

Čestitamo našim dragim prvopričesnicima i njihovim obiteljima!

Isuse dragi

(Recitacija na početku mise)

*Isuse dragi, danas ti kažem;
U svom srcu mjesto ću ti naći.
Neka me vodi tvoja Riječ sveta,
Kroz sve dane moga života i
svijeta.*

*Baš k'o sveti Franjo, skroman
i blag,
Koji je u svemu prepoznao
Božji trag.*

*Volio je ljude, prirodu i ptice,
Nosio radost na svako lice.*

*Kao i sveti Franjo želim i ja
Širiti mir i dobro svima.*

(Sastavila: M. Č.)

PRVOPRIČESNICI 2026.

1. Bajić, Ante
2. Bajić, Filip
3. Bralo, Anđela

4. Cvitanović, Joško
5. Dropuljić, Ante
6. Dropuljić, Ivano

7. Gudelj, Antea

8. Jukić, Ivano

9. Jukić, Matej

10. Maršić, Dora

11. Maršić, Ivan

12. Maršić, Milan

13. Matic, Nikolina
14. Mršić, Valentin

15. Petričević, Lana
16. Vidak, Stela

SAKRAMENT SV. POTVRDE

.....

Nadbiskup mons. Zdenko Križić podijelio je u našoj župi sakrament sv. potvrde 45 ovogodišnjih krizmanika.

.....

Bio je to ujedno prvi službeni posjet o. nadbiskupa našoj župi nakon njegova ustoličenja i ujedno nakon deset godina prva krizma koju je u našoj župi podijelio

ordinarij Splitsko-makarske nadbiskupije.

Nadbiskup je toplo dočekan i pozdravljen od župnika i predstavnika krizmanika koji su mu udijelili i buket cvijeća kao znak

dobrodošlice. Sam je izrazio svoje veliko zadovoljstvo što može slaviti misu i podijeliti sakrament

potvrde u ovoj živoj župi o kojoj je, kako reče, čuo toliko toga dobrog.

Nadbiskup je izrekao i pobudnu homiliju upućenu ponajprije krizmanicima, ali i njihovim roditeljima, kumovima i cijeloj vjerničkoj zajednici.

Nakon slavlja sv. potvrde nadbiskup je bio i na prigodnom ručku u franjevačkom samostanu u Imotskom u krugu svih fratara samostanskog okružja.

KRIZMANICI 2026.

1. Adžija, Tea	36. Petričević, Filip
2. Bajić, Veronika	37. Prgomet, Marta
3. Češljar, Ana Marija	38. Pezo, Živko
4. Dogan, Josip	39. Radeljić, Ante
5. Dogan, Marin	40. Rako, Josip
6. Grabovac, Danica	41. Škegro, Dino
7. Grabovac, Marija Magdalena	42. Tolić, Gabrijel
8. Grbavac, Mihovil	43. Turić, Leona
9. Jukić, Ivan	44. Turić, Mirko
10. Juričić, Kristian	45. Mustapić, Ana Marija
11. Kokić, Iva	46. Lasić, Ilija
12. Kolovrat, Roko	
13. Kraljević, David	
14. Kraljević, Miro	
15. Lasić, Anonija	
16. Lasić, Ante	
17. Lasić, Slavko	
18. Lasić, Tino	
19. Leko, Roko	
20. Maršić, Ana	
21. Maršić Ana Marija	
22. Maršić, Dominik	
23. Maršić, Frane	
24. Maršić, Iva	
25. Matic, Marijan	
26. Mikulić, David	
27. Mikulić, Maša	
28. Mikulić, Tomislav	
29. Meter, Ana	
30. Meter, Leon	
31. Mršić, Stipe	
32. Mršić Božinović, Brigita	
33. Mršić Božinović, Gabrijel	
34. Petričević, Antonio	
35. Petričević, Iva	

PODI: SLAVLJE SV. JOSIPA, RADNIKA

.....

U petak 1. svibnja proslavili smo blagdan sv. Josipa,
radnika, naslovnika crkve na Podima.

.....

Slavlje je započelo u 10:30 uobičajenim blagoslovom polja i opходом oko crkvenog dvorišta sa

svečevim kipom. Misu je predvodio i izrekao homiliju župnik fra Vinko. Pjevali su članovi župnog zbora pod ravnanjem s. Terezine.

TIJELOVO: SVEČANA MISA I PROCESIJA S PRESVETIM

.....

Blagdan Tijelova proslavili smo u četvrtak 4. lipnja
svečanom misom i procesijom uz sudjelovanje
brojnih vjernika.

.....

Misa je započela u 10 sati, a predvodio ju je i izrekao homiliju župnik fra Vinko. Nakon mise obavljena je procesija s Presvetim uobičajenim putem preko Škarpe.

Fra Vinko je nosio Svetoostajstvo, a nad njim su nebnicu nosila četvorica vjernika. Na tri postaje prethodno su pobožne vjernice postavile i ukrasile oltariće na koje

je, nakon što bi procesija došla do njih, fra Vinko odlagao pokaznicu s Presvetim, molio prigodne molitve i podijelio blagoslov na sve četiri strane svijeta. Ispred svećenika i

nositelja nebnice išla su djeca s košaricama cvjetnih latica i posipala put kojim se procesija kretala. Po povratku u crkvu slavlje je završilo svečanim blagoslov s Presvetim.

SVEČANO SLAVLJE U BUŠANJAMA

U nedjelju 14. lipnja u Bušanjama proslavljena je svetkovina naslovnika crkve Srca Marijina.

Iako u tom mjestancu, filijali naše župe, danas trajno boravi tek šačica osoba, za ovu prigodu došli su brojni iseljeni Bušanjani koji žive u Imotskom i drugdje, a sudjelovali su i mnogi vjernici iz ostalih dijelova župe Proložac i susjednih mjesta. Uz suslavljenje župnika fra Vinka, nakon svečane uvodne procesije, misu na otvorenom pored crkvice predvodio je i propovijedao dr.

fra Ivan Vuletić, profesor crkvene povijesti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Pjevao je župni mješoviti zbor pod ravnanjem s. Terezine.

Ovogodišnja proslava nebeske zaštitnice Bušanja osobito je obogaćena dvama zavjetnim darovima. Mijo Katavić, koji sada stalno boravi u Podstrani, darovao je bušanjskoj crkvi kip Srca

Marijina koji je prvi put nošen u procesiji nakon što ga je blagoslovio župnik fra Vinko. Marija Zovak r. Kolovrat, koja živi u Makarskoj,

darovala je crkvi svoga rodnog mjesta novi kalež i pliticu koji su prvi put upotrijebljeni kao sveto posuđe u slavlju sv. mise.

ŠUMET: SLAVLJE BLAGDANA KRALJICE MIRA

.....

U četvrtak 9. srpnja u Šumetu je svečano proslavljen
blagdan Kraljice mira, naslovnika crkve i zaštitnice mjesta.

.....

Za slavlje smo se duhovno pripremali trodnevnicom u kojoj smo svaki danu predvečerje molili kronicu i prigodne molitve te slavili sv. misu. Prvi dan misu je slavio župni vikar fra Nedjeljko, a drugi dan župnik fra Vinko. U predvečerje blagdana od 18 sati

vjernici su mogli pristupiti sakramentu pomirenja. Misu je predvodio i propovijedao provincijal Provincije Presv. Otkupitelja fra Siniša Balajić. Nakon mise održana je uobičajena procesija od oko 45 minuta kružno kroz mjesto. Župnik je predvodio pjevanje litanija, zbor

je pjevao marijanske i druge pjesme, ministranti su hodili na čelu

s križem i zastavama, a mladići i odrasli muškarci izmjenjivali su

se u nošenju Gospina kipa. Ispred kuća, kako je već običaj, bili su postavljeni i bogato ukrašeni oltarići s križem i Gospinim likom.

Sutradan u 10:30 središnje je slavlje započelo također procesijom s Gospinim kipom, kraćom od prethodne, od crkve do raskrižja u Pižića i natrag. Sudjelovao je velik broj vjernika od kojih mnogi iz drugih dijelova naše župe, a i iz susjednih župa. Pod ravnanjem s. Terezine pjevanje su predvodili članovi domaćega zbora pojačani članovima velikoga mješovitog zbora naše župe. Misu je predvodio i izrekao poticajnu homiliju provincijal fra Siniša (vidi poseban prilog).

VJERUJ, ČINI DOBRO I LJUBI VEĆ ZA ŽIVOTA

.....

Propovijed provincijala fra Siniše Balajića
Šumet, Kraljica mira, 9. srpnja 2026.

.....

Ako bacimo letimičan pogled na Lukin evanđeoski tekst, otkrit ćemo da on započinje s dva navještaja: onim Zahariji (Lk 1, 5–20) i onim Mariji (Lk 1, 26–38). Dva navještaja odvojena su vremenski šest mjeseci jedan od drugoga i postavljena na različita mjesta. Prvi se događa u jeruzalemskom hramu, drugi u kući u Nazaretu.

No, ta dva navještaja odvojena su ne toliko vremenskom koliko epohalnom razlikom.

Naime, Marijin navještaj uvođi nas u vrijeme kršćanske vjere. Taj navještaj odjekuje u nepoznatu kraju i upućen je ne više muškarcu nego mladoj ženi, djevici. Temelj tog navještaja jest nova nada i novi sadržaj vjere: *Radosna vijest*.

»Svijest da je Bog mira – po Mariji – ušao u svijet i da smo već sada spašeni ne znači da pasivno čekamo da Gospodin djeluje umjesto nas, već traži suradnju u njegovu stvaralačkom djelovanju«

Doista, kad uzmemo Lukino evanđelje u ruke i počnemo ga čitati – ove dijelove o navještenju, o rođenju Djeteta, o anđelima koji silaze s otvorenog neba i uzlaze opet na nebo slaveći Boga, kao i one tekstove u kojima se govori o ozdravljenju, oproštenju grijeha, oslobođenju od zla, o uskrsnuću – vjerujem da to evanđelje probudi u nama dubok osjećaj radosti i nade: radosti i nade da će svijet i

život procvjetati, da će doživjeti novi početak. Zapravo, otkrijemo da ima nade za čovjeka i svijet jer sam Bog – po Bl. Dj. Mariji – ulazi u svijet.

Obećanje budućnosti, ali još više plodovi sadašnjosti

No, ako pažljivije čitamo Evanđelje, shvatit ćemo da ono nije upućeno prvenstveno na budućnost, nego na sadašnjost. Zato ono ne donosi toliko nadu koliko sigurnost. Evanđelje zapravo nije obećanje za budućnost, već ono govori o mogućnostima i plodovima u sadašnjosti. Zato i tvrdi da je *Marija blažena jer povjerova da se već sada ispunilo što joj je rečeno od Gospodina*. Zato je ovo Evanđelje radosna vijest jer ima veze ne toliko i samo s budućnošću, već s nama i našom svakodnevnicom.

No, svijest da je Bog mira – po Mariji – ušao u svijet i da smo već sada spašeni ne znači da pasivno čekamo da Gospodin djeluje umjesto nas, već traži suradnju u njegovu stvaralačkom djelovanju. A suradnja s Bogom jest jednostavno vjera. Bez vjere Riječ ne donosi plod; ona ne rađa ako nije u srcu oblikovana u živu vjeru. Jer vjera se rađa upravo u intimi srca. Ljudsko srce, ljudski život i ljudska djela pokazuju kakva je vjera.

A znamo da je danas puno onih koji ne vjeruju u Božju riječ.

Ne vjeruju katkad ni oni koji su blizu, oni koji se nazivaju kršćanima. Kršćani koji nisu ušli u stvarni odnos s Božjom riječju lako se udalje od vjere. A nevjera je stanje daleko od Boga i Njegove riječi. Nevjernik ne poznaje Boga ni duh vjere. On poznaje samo materiju, tijelo. A budući da on sve gleda iz materije i iz koristoljublja, onda i ne prihvaća Riječ, ne prihvaća duhovno, ne prihvaća vjeru, nego odstupa od nje. I često odvodi i druge od vjere. Jer uči da postoji samo tijelo, materija, nikakva Riječ niti duh Božji. I vjeruje da će mu materijalno, tjelesno donijeti "blažen život". No, tijelo, materija nema života u sebi. Jer oni, malo po malo, nestaju, izgore, pretvore se u prah.

Duhovna se egzistencija uporabom ne gubi nego jača

Za razliku od materijalnog duhovni trenutak upućuje na jedan od paradoksa naše kršćanske duhovnosti i duhovnog života kod kojega se, nasuprot materijalnom životu, energija ne gubi kad se njome koristi. Materijalne stvari kada se njima korist, kada gore, malo po malo potpuno nestanu, izgore do kraja, pretvore se u prah. Ništa materijalno ne ostaje. Nasuprot tome duhovna egzistencija, duhovni život, ne samo da neće nestati, neće izgorjeti, nego što se

više upotrebljava, što se više živi, njegova će snaga i vatra biti još jači. Pravi duh, duhovan čovjek, ne nestaje, nego njegova vjera i život postaju još snažniji.

Zato se vjera ne sastoji u tome da bi Bog oduzeo nešto od nas ljudi, već nam kroz vjeru nudi pomoć i

»Za razliku od materijalnog duhovni trenutak upućuje na jedan od paradoksa naše kršćanske duhovnosti i duhovnog života kod kojega se, nasuprot materijalnom životu, energija ne gubi kad se njome koristi«

daruje božansko milosrđe. I zato šalje svog Sina da se – po Mariji, Kraljici mira – utjelovi u svijetu. Stoga oni koji su najbliži Bogu, poput Marije, naučili su prvenstveno davati, a ne gledati sebe i svoj interes.

»Odbacivanje bilo kakva odricanja ili žrtve radi potpune slobode i života bez ograničenja te neprestano traženje novih stvari, novih iskustava, novih odnosa često je zapravo ponavljanje istog nezadovoljstva i životnog siromaštva i praznine«

Prazan, egoističan život ne poznaje ono duhovno

A to je suprotno onomu što ovo naše vrijeme propagira. Naime, naše se vrijeme hvali osobnom slobodom i neovisnošću s kojom se može činiti što se hoće, jer nitko nema pravo govoriti kako ću živjeti i kako ću se koristiti svojom slobodom. Zato, i sve ono što bi moglo smetati potpunu ostvarivanju volje i slobode pojedinca doživljava se kao vjersko moraliziranje koje će jednostavno ugušiti ova sloboda koja je sve manje sposobna dati smisao bilo kakvu odricanju ili žrtvi. Stoga smo danas svjedoci vremena sa sve manje zapreka, vremena znatiželje, iskustava bez

ikakve obveze ili žrtve. Radi se o načelu ili ljudskim pravima – kako se to danas zove – po kojem nitko ne smije ograničiti moj život jer imam pravo živjeti kako hoću – pa i ubiti sam život.

No, odbacivanje bilo kakva odricanja ili žrtve radi potpune slobode i života bez ograničenja te neprestano traženje novih stvari, novih iskustava, novih odnosa često je zapravo ponavljanje istog nezadovoljstva i životnog siromaštva i praznine. Siromašan, prazan, egoističan život ne poznaje nešto duhovno, nešto što traje u vremenu, iz čega se crpi snaga, pogotovo u

vremenima kušnji ili križeva. On ne poznaje odricanje niti žrtvu.

Bog se pokazuje kroz ljudske odnose

Zato nas Marija podsjeća na veoma važnu stvar. A to je da se sam Bog pokazuje kroz ljudske odnose, kroz odnose s drugima. Božje lice i Njegova prisutnost ne pokazuju se kroz kult ili liturgiju u hramu, već kroz odnose. Jer može se biti u crkvi s drugima, a uopće ne poznavati Boga. Moguće je nazivati se kršćanima, a biti indiferentni prema drugima.

Doista, lako ćemo prepoznati je li Bog prisutan ili odsutan u životu gledajući upravo naše međuljudske odnose: odnose koji donose mir ili

nemir, svađu ili pomirenje, ljubav ili mržnju, dobro ili zlo.

Zato u onome tko – poput Marije – prihvati Riječ, tko prihvaća duh i vjeru, u njemu Riječ postaje tijelo, duh i život. Onaj tko je otvoren Riječi i Duhu Božjem taj donosi mnoštvo plodova koji nikada ne propadaju.

Budući da smo mi sinovi svoje nebeske Majke, onda smo i mi pozvani biti otvoreni duhu Riječi Božje. A onda možemo i sami donijeti plodove vjere, ljubavi, dobra. Zato, kako kaže pjesma, ako

»Marija nas podsjeća na veoma važnu stvar: da se sam Bog pokazuje kroz ljudske odnose, kroz odnose s drugima«

vjeruješ, vjeruj za života, brate i sestro, za života. Ako ljubiš, ljubi za života, brate i sestro, za života. Ako činiš dobro, čini za života, brate i sestro, za života. I već za života Bog će ti uzvratiti, brate i sestro!

XXV. FESTIVAL ČUVARA KRISTOVA GROBA

Katuni-Kreševo 2026. GODINE

Nakon što su čuvari Kristova groba u našoj župi sv. Mihovila sudjelovali na Veliki petak u veličanstvenoj povorci za križem i obredima Velikog petka, a zatim i na Vazmenom bdijenju, na Uskrsni ponedjeljak 13. travnja sudjelovali su na 25. hrvatskom festivalu čuvara Kristova groba. Uz sudjelovanje tridesetak skupina domaćini ove godine su bili Udruga stražara Gospodinova groba župe Radobilja. Katuni-Kreševo organizirali su ovaj skup na veličanstven način. Ovo malo mjesto od oko 600 stanovnika ugostilo je i počastilo preko 1000 kostimiranih čuvara Kristova groba. I ove godine su čuvari Kristova groba naše župe Sv. Mihovila, kao i dosadašnjih godina, sudjelovali na ovom festivalu žudija koji je još jednom pokazao zajedništvo i bogatstvo duhovne i kulturne tradicije koju treba sačuvati za buduće naraštaje.

Mi čuvari Kristova groba zahvaljujemo našem župniku fra Vinku Gudelju koji je i ove godine bio s nama na festivalu kao i Slaveanu Cvitanoviću koji nas je vozio

svojim kombijem i postao jedan od nas. Na festivalu ove godine pridružio nam se i Živko Mršić koji je izrazio želju da bude s nama. Ove godine čuvari Kristova groba bili su: Jure Maršić, Zdenko Grbavac, Marko Radeljić, Karlo Maršić, Nikola Matić, Marin Dogan, Lovre Dogan i Nikola Grbavac. Sljedeće godine festival će se održati u župi Sv. Kaja u Solinu. Do tada držimo se gesla čuvara Kristova groba, a to je: „Ljubite jedni druge“.

Jure Maršić

LJETNI PRAZNICI NISU PRAZNICI OD BOGA

Ljeti se u našoj crkvi osjeti jedna drugačija tišina. Ne ona tišina koja prati molitvu, nego tišina praznijih klupa.

Ljeto je stiglo. Školske torbe već neko vrijeme miruju, jutra su sporija, a dani ispunjeni igrom, morem i obiteljskim druženjima. Djeca su dočekala svoje bezbrižne dane, a roditelji priliku za predah od svakodnevnog ritma.

I doista lijepo je odmoriti se. Lijepo je zastati, provesti više vremena zajedno i stvarati uspomene. No dok se odmaramo od škole i brojnih obaveza, vrijedi se zapitati – odmaramo li se katkad i od Boga?

Ljeti se u našoj crkvi osjeti jedna drugačija tišina. Ne ona tišina koja prati molitvu, nego tišina praznijih klupa. Nedostaju dječji glasovi, osmijesi i ona jednostavna, iskrena radost koja našu zajednicu čini živom.

Kao da s posljednjim školskim danima na odmor odu i dječji koraci prema oltaru.

A upravo ljeti, kada djeca imaju više vremena, možda im je najpotrebnije pokazati da Bog nije samo dio školskog rasporeda ili obveze. Bog ne ide na praznike.

»Bog nije samo dio školskog rasporeda ili obaveze. Bog ne ide na praznike; On ide s nama na more, na putovanja, u naše obiteljske razgovore i u male trenutke zahvalnosti«

On ide s nama na more, na putovanja, u naše obiteljske razgovore i u male trenutke zahvalnosti. Djeca najviše uče gledajući nas odrasle. Možda neće zapamtiti svaku riječ koju im kažemo, ali će zapamtiti ono što živimo pred njima.

Zapamtit će roditelja koji je pro našao vrijeme za nedjeljnu misu. Ruku koja se prekrižila prije puta. Zahvalu Bogu za lijep dan. Male znakove da je Bog dio obitelji, a ne samo dio rasporeda.

Kao majku posebno me raduje kad vidim djecu u crkvi, njihovu spontanost i jednostavnost. Katkad će zaplakati, katkad se nasmijati,

»Djeca najviše uče gledajući nas; zapamtit će roditelja koji je pronašao vrijeme za nedjeljnu misu; ruku koja se prekrižila prije puta; zahvalu Bogu za lijep dan; male znakove da je Bog dio obitelji, a ne samo dio rasporeda«

kadkad neće mirno sjediti cijelu misu – ali to su znakovi života. Crkva bez djece bila bi tiša, ali i praznija.

Možda će netko reći: „Ljeto je, djeca se trebaju odmoriti.“ I to je istina. Trebaju se igrati, veseliti i

uživati u bezbrižnim danima. Ali odmor od škole ne znači odmor od vjere.

Ovih dana slavimo i svetkovinu Velike Gospe kada mnogi hodočaste i mole Marijin zagovor. To može biti lijepa prilika da se podsjetimo koliko je važno djecu voditi putem vjere – ne samo u posebnim prigodama nego i kroz svakodnevnicu.

Neka ovo ljeto bude vrijeme odmora za tijelo, ali i vrijeme blizine s Bogom. Jer praznici od škole nisu praznici od vjere.

Bog ne odlazi na godišnji odmor. On ostaje s nama.

Ana Šerlija

Korizmeni doživljaj

JELSA U PROLOŠCU

.....

Na poziv Slavka Bubala, a u suradnji s franjevcima koji vode župu, zbor *Sveta Cecilija* iz Jelse gostovao je na 5. korizmenu nedjelju, 23. ožujka ove godine, u župi sv. Mihovila u Prološcu.

.....

Sve je započelo svečanim euharistijskim slavljem u 11 sati, a kulminiralo izvedbom oratorija *Za križem* u večernjem terminu.

Uživanje u ljepotama glasovitih imotskih jezera, prelijepa grada Imotskog, jedinstvena prološkog fenomena *Zelene katedrale*, kao i u delicijama toga kraja, učinilo je to poslijepodne prekratkim za sve

blago koje je Bog podario hrvatskoj grudi imotskog kraja.

Prije izvedbe oratorija okupljenim vjernicima obratili su se članovi zbora Dominika i Zoran sljedećom najavom:

Dominika: Cijenjena publiko, hvaljen Isus i Marija! Srdačno vas pozdravljamo i zahvaljujemo što ste se večeras okupili na izvedbi

oratorija *Za križen* autora Slavka Reljića.

Zoran: Oratorij *Za križen* temelji se na crkvenom pučkom

korizmenom pjevanju otoka Hvara u kojem zasigurno posebno mjesto zauzima *Gospin plač*. Riječ je naime o drevnom, arhaičnom korizmenom

napjevu iz 15. stoljeća koji čini glazbenu okosnicu procesije *Za križen*

na Veliki četvrtak. Pjevaju ga *kantaduri* u formi dijaloga, s tužnim i

mističnim tonovima, izražavajući Bogorodičinu tugu za Sinom na čakavskom narječju.

Dominika: Autor je napjeve, koji se stoljećima prenose s koljena na koljeno, sakupio i povezao u jedinstvenu glazbenu cjelinu, dajući im novo oblikovanje, a pritom sačuvavši njihovu izvornu pobožnost, jednostavnost i dubinu vjere.

Zoran: U tim napjevima odzvanja stoljetna molitva otočkog čovjeka, njegovo trpljenje te pouzdanje u Boga koji postaju snažno sredstvo duhovnog razmatranja Kristove muke i puta prema uskrsnuću.

Dominika: Stoga vas lijepo molimo da tijekom izvedbe zadržimo tišinu i suzdržimo se od pljeska, kako bi cjelina oratorija mogla biti doživljena kao jedinstvena duhovna obnova, molitva

u glazbi koja nas vodi od muke i smrti prema pobjedi uskrsnuća našega Spasitelja.

Zoran: Pljesak, kao znak zahvalnosti izvođačima, ostavimo za sam završetak.

Dominika: Oratorij izvodi Mješoviti zbor *Sveta Cecilija* iz Jelse na otoku Hvaru pod ravnanjem Slavka Reljića.

Zoran: Neka nas ova večer ispuni mirom, vjerom i nadom.

Izvedbu Oratorija pratili su s najvećom pažnjom i doživljajem brojni vjernici koji su na koncu izvođače i sve zaslužne za ostvarenje ovoga posjeta i izvedbe nagradili oduševljenim pljeskom.

Nakon koncerta uslijedila je kratka procesija oko crkve sv. Mihovila, po želji domaćina, kao zoran podsjetnik na glasovitu hvarsku procesiju *Za križem*. Zapravo je to šest istodobnih cjelonoćnih

procesija između Velikog četvrtka i Velikog petka (od 22 sata navečer od 7 sati ujutro) koje se kreću kružnim slijedom jedna za drugom trasom dugom oko 25 km, svaka sa svojim križem i križonošom, sa svojim *kantadurima* i svojim napjevom, posjećujući sve župe sudionice, a to su: Jesla, Pitve, Vrisnik, Svirše, Vrbanj i Vrboska. Križ je za ovu prigodu ponio punac našeg Slavka koji je prije desetak godina nosio sveti križ za župu Svirče.

Gospodinu Slavku Bubalu, njegovoj obitelji i prijateljima, župniku i župljanima župe Proložac čije ćemo gostoprimstvo dugo pamtiti, upućujemo iskrenu zahvalnost — neka ih Bog blagoslovi!

Zbor Sveta Cecilija, Jelsa

FRANJEVAČKI SJEMENIŠTARCI IZ SINJA POSJETILI NAŠU ŽUPU

.....

U jubilarnoj godini u kojoj se spominjemo 800. obljetnice smrti našega serafskog oca Franje, pozvani smo promišljati o njegovu životu i nasljedovati njegov primjer. Sveti Franjo, naime, nije samo Crkvi nego i cijelom svijetu te svim ljudima dobre volje ostavio svjedočanstvo svetosti koja djeluje u skrovitosti.

.....

Oduševljeni nedavnim posjetom Župi sv. Luke u Otoku odlučili smo, kao franjevački sjemeništarci zajedno sa svojim odgojiteljima, 7. lipnja posjetiti Župu sv. Mihovila u Prološcu i tako uveličati nedjeljna misna slavlja. U Prološcu su nas srdačno dočekali župnik fra Vinko Gudelj i župni vikar fra Nediljko Jukić, nekadašnji profesor na našoj Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji.

Ministrirali smo i čitali nedjeljna čitanja te na poseban način bili dotaknuti temom nedjeljnog evanđelja u kojemu Isus poziva Mateja, carinika i grešnika, da pođe za njim. U svjetlu toga biblijskog događaja razumjeli smo da je i sveti Franjo bio poslan upravo takvima, siromašnima u duhu i tijelu.

Na kraju svetih misa uprizorili smo nekoliko odabranih trenutaka

iz života svetog Franje. Prikazali smo njegov mladenački, raskošan i bezbrižan život, a potom i prijelomni susret s gubavcem koji je označio početak njegova obraćenja. Predstavili smo njegovu molitvu pred križem u crkvi sv. Damjana, odricanje od zemaljskog oca i napuštanje dotadašnjega načina života. Zatim smo prikazali okupljanje prve braće koja, poučena Franjinim primjerom i evanđeoskim načinom života, zajedno s njim odlaze papi tražiti blagoslov za novi oblik nasljedovanja Krista.

Na završetku nastupa svima smo poželjeli: „Mir i dobro“, te uz glazbenu pratnju č. s. Terezine Bašić otpjevali pjesmu *Veseli zvuci*. Time smo zaključili svoj program, a okupljeni vjernici nagradili su nas snažnim pljeskom ne skrivajući

svoje emocije. Župnik fra Vinko od srca nam je zahvalio što smo svojim dolaskom potaknuli razmatranja o Franjinu djelu koje je živo već više od osamsto godina.

Naši odgojitelj, fra Ivan i fra Jure pripremili su i prigodni letak s najvažnijim informacijama o našem sjemeništu u Sinju te poticajima za one mladiće koji osjećaju zanimanje za ovakav oblik odgoja i života. Letke smo podijelili ministrantima i ostalim okupljenim vjernicima.

Nakon svetih misa slijedio je svečani ručak u župnoj dvorani. Naši domaćini posvetili su nam svoje vrijeme svjedočeći istinsku ljepotu služenja narodu u

svećeničkom pozivu. Približili su nam svakodnevni život u ovoj velikoj župi, koja se s pravom može ponositi svojom duhovnom budnošću, slavnom povijesti i prirodnim ljepotama. Posebno nas je dojmila ljubav i poštovanje koje Proložani iskazuju svojim pastirima.

Primljeni smo s velikom radošću, a posebno su nam se obradovali ministranti među kojima već ima onih koje zanima život u našem sjemeništu. Pohod ovoj prelijepoj župi bio nam je pravo osvježenje u ljetnim danima te smo se u naš sinjski samostan vratili zahvalni Bogu na svemu što smo doživjeli i ispunjeni lijepim uspomenama.

Gabrijel Tolić

VELIKI TJEDAN U ZEMLJI IZLAZEĆEG SUNCA

.....

Slušajući djecu kako pjevaju duhovne pjesme,
svećenika koji predvodi obrede, spokoj na licima
vjernika kojih je bilo svih rasa i dobi, pomislila
sam da ovako izgleda raj, jer tamo ćemo svi biti isti,
razumjeti se i svi gledati u istom smjeru, u isto svjetlo
koje nas i na ovoj zemlji sve jednako grije.

.....

Put u Japan dugo smo planirali. Kad se kao najbolja opcija termina putovanja pokazao period unutar kojeg je bio i Veliki tjedan, premišljala sam se. Kako slaviti Cvjetnicu, obrede Velikog tjedna i Uskrs toliko daleko od svoje domovine i župe, u jednoj nekršćanskoj zemlji? Budući da smo putovali kao obitelj, to mi je bila olakotna okolnost. Počela sam istraživati katoličke crkve u Tokyu koji je po svojoj veličini kao manja država, a ne grad. Kad smo pronašli katedralu Rimokatoličke nadbiskupije u Tokyu (Tokyo Cathedral, St. Mary's) i smještaj u relativnoj blizini iste, pala je konačna odluka.

Spomenuta katedrala jedna je od poznatijih modernih sakralnih zdanja u Japanu. Dovršena je 1964.

godine prema projektu slavnog japanskog arhitekta Kenzo Tange. Prepoznatljiva je po krovu u obliku križa i vanjskoj oblozi od nehrđajućeg čelika, a unutrašnjost je sama spoj japanske jednostavnosti

»U početku je kršćanstvo
u Japanu bilo dobro
prihvaćeno, ali u 17. stoljeću
je zabranjeno te su ga se
mnogi vjernici morali odreći
ili ga čuvati tajno; misionari
su se u Japan vratili tek u
19. stoljeću, a neke zajednice
kršćanstvo su u Japanu
do tada uspjele potajno
sačuvati«

» *Svakodnevan život kreće između kulture kaosa i reda, prirode i visoke tehnologije, konzumerizma i jednostavnosti života, a više nego bilo gdje drugdje na svijetu te razlike toliko su očite upravo zbog iznimne revnosti i točnosti ovih ljudi koja ih čini drugačijima od svih ostalih naroda*«

i minimalizma i igre prirodnog svjetla koje dopire kroz uske trake obojenog stakla koje su jedini ukras ove katedrale.

Kršćani u skrovitosti

Slaviti misu u ovoj katedrali bilo je posebno iskustvo. Bez obzira na digitalne mogućnosti suvremenog doba odlučili smo misu slušati na japanskom jeziku. I onda shvatiš kako je muka ista na svim jezicima. Jer jedini prevoditelj koji nam u crkvi treba jest Isus. Slušajući djecu kako pjevaju duhovne pjesme, svećenika koji predvodi obrede, spokoj na licima vjernika kojih je bilo svih rasa i dobi, pomislila sam da ovako izgleda raj. Jer tamo ćemo svi biti isti, razumjeti se i svi gledati u istom smjeru,

u isto svjetlo koje nas i na ovoj zemlji sve jednako grije.

Kršćana u Japanu nema puno, tek oko 1,5 milijuna. Katoličanstvo je po Japanu prvi počeo širiti sveti Franjo Ksaverski, jedan od osnivača Družbe Isusove. U Japan je stigao 1549. godine, iskrcavši se u gradu Kagoshima na jednom od brojnih otoka Kyushu, povevši sa sobom nekoliko misionara. Zajedno su počeli propovijedati kršćanstvo. U početku je ono bilo dobro prihvaćeno, ali u 17. stoljeću je zabranjeno te su se mnogi vjernici morali odreći kršćanstva ili ga čuvati tajno. Misionari su se u Japan vratili tek u 19. stoljeću, a neke zajednice kršćanstvo su u Japanu do tada uspjele potajno sačuvati.

Većinske su religije u Japanu izvorni šintoizam te kasnije prihvaćeni budizam.

Kulturološki šok i kontrasti

Ako sami po internetskim bespućima istražujete Japan, saznat ćete dosta činjenica: ima preko 120 milijuna stanovnika od čega gotovo četvrtina naseljava glavni grad Tokyo s njegovom širom okolicom. S obzirom na relativno malu površinu, 378 tisuća četvornih kilometara, što je za usporedbu samo malo više od Finske, ova zemlja jedna je od najnaseljenijih na svijetu. Japanska civilizacija spada

među one najstarije, a budući da je i po zemljovidu, odnosno po istočnom rubu azijskog kontinenta koji usporedo prati zapadni rub japanskog otočja, vidljivo kako se milijunima godina prije radilo o povezanom kopnu, utjecaj Kine u Japanu izrazito je velik.

U našem posjetu Zemlji Izla-zećeg Sunca najdulje smo bili u Tokiju, a posjetili smo Yokohamu, Osaku, Naru, Fuji i Kyoto.

Japan je po mnogočemu drugačiji od svih zemalja koje sam do sad posjetila. S razlogom većina ljudi koja je bila u njemu kaže da je s drugog planeta.

Prvi osjećaj koji vas preplavi u Japanu jest kulturološki šok. Za mene je on bio uistinu pozitivan. S lakoćom i strahopoštovanjem od prvog smo dana usvojili pravila zemlje koja nas je ugostila. Kad ste na postaji, stanete u vrstu i strpljivo čekate da izađu putnici, a onda se jedan za drugim, bez nervoze i naguravanja ukrcavate u vlak. U prijevoznim sredstvima ne razgovarate se putem mobilnih uređaja, govorite tiho (za ovo prihvatiti trebalo nam je ipak malo više vremena), svoje otpatke nosite sa sobom jer je vrlo malo postavljenih koševa na ulici i ne pada vam na pamet da u nedostatku istih nešto slučajno „zaboravite“ na podu. Ljudi su izrazito ljubazni, spremni na pomoć.

Japanci sve rade polako, precizno, uredno, promišljeno i naučeno, bilo da vam kupljene namirnice stavljaju u vrećice, vodeći računa o težini i količini istih, bilo da vam toče naručeni napitak ili umotavaju skupocjeni dar.

Kontrasti i različitosti vidljive su na svakom koraku. I kao što geološki položaj Japana diktira različiti klimu, od hladnih i snježnih zima na sjeveru Hokkaida, do skoro tropske klime na jugu Okinawe, tako se i svakodnevni život kreće između kulture kaosa i reda, prirode i visoke tehnologije, konzumerizma i jednostavnosti života. I više nego bilo gdje drugdje na svijetu ove razlike toliko su očite upravo zbog iznimne revnosti i točnosti ovih ljudi koja ih čini drugačijima od svih ostalih naroda.

»Za razliku od zapadnjaka koji pokoravaju prirodu oni se s prirodom sjedinjuju; oni je žive; ljepotu okoliša uranjaju u svoje izvorne grane umjetnosti kao što je izrada origamija, bonsaija, ikebana, kaligrafije, slikovnog jezika i tradicijske glazbe«

»Bez obzira na njihovu duhovnost, shvaćanje prolaznosti i uživanja u trenutku stekla sam dojam da ipak nisu ispunjeni i zadovoljni; crne statistike samoubojstava u ovoj zemlji idu u prilog ovome mome laičkom osvrtu«

S prirodom se sjedinjuju i žive je

Veći gradovi spoj su čistog konsumerizma i prirode. Ulice Tokija načičkane su mnoštvom trgovina luksuznih svjetskih brendova, ali i onih za široke mase, sa svih strana čujete zvukove koji su tipični za Japan, od pjesama lokalnih estradnih zvijezda koje trešte iz zvučnika do zvukova koji imitiraju cvrkut ptica. Na svakom koraku možete naći tekuća osvježanja iz automata i trgovine svjetskih lanaca prehrane koje su otvorene 24 sata dnevno. Svjetski najveće i najpoznatije prometno križanje Shibuya također se nalazi u Tokiju. U minuti ovo križanje prijeđe oko 3000 ljudi. Mi smo ga prelazili više puta i u tom mnoštvu nitko nas niti jednom nije gurnuo niti krivo pogledao. Cijelo vrijeme osjećali smo se potpuno sigurno i mirno.

Hrana u Japanu zaslužuje jedno posebno poglavlje. Ljubitelji sus-hija, juha, ramena i wagyu steaka ovdje će doći na svoje. Šarolika gastro scena zanimljiva je, ukusna i cjenovno prihvatljivija nego u Hrvatskoj.

U Japanu smo bili u proljeće, u vrijeme Sakure - cvjetanja trešnjina cvijeta. Sakura simbolizira ljepotu u prolaznosti. Ona je simbol životne filozofije Zemlje Izlazećeg Sunca. Japanci su jako povezani s prirodom. Njihovi gradovi nisu samo neprekinuti niz divovskih nebodera i blještavih reklama, već i zelene oaze čije krošnje kriju mir šintoističkih hramova. Ovdje ljudi dolaze moliti se, odmoriti se i promatrati prirodu. Da, oni promatraju prirodu. Nama zapadnjacima, koje melje mlin kapitalizma i kojima u ušima zvoni parola kako je vrijeme novac, gotovo je nezamislivo stati na trenutak i osluhnuti što nam priroda ima reći. Ovdje možemo puno naučiti od Japanaca. Oni na festivalima Sakure sjede na travi, promatraju trešnjine cvjetove, upijaju mirise proljeća. Priroda prati čovjekov život. Kad беру plodove svojih usjeva, na njih gledaju kao na dar prirode koji su odnjegovali ne samo njihove ruke već i sunce i voda i zemlja. Za razliku od zapadnjaka koji pokoravaju prirodu oni se s prirodom sjedinjuju. Oni je žive. Ljepotu okoliša uranjaju u svoje izvorne grane umjetnosti

kao što je izrada origamija, bonsa-
ija, ikebana, kaligrafije, slikovnog
jezika i tradicionalne glazbe.

Nedostaje li ipak nešto?

Na ovom putovanju neke sam stvari vidjela prvi put i sve tako jasno potvrđuju kontraste ove zemlje: kućne ljubimce koje njihovi vlasnici voze u kolicima posebno izrađenim i dizajniranim za tu svrhu, golemu hrpu plastike u koju su umotane skoro sve namirnice koje se nude u trgovinama, jelene koji se klanjaju...

Kada Japanci zahvaljuju, oni rijetko kažu samo „hvala“ (*arigato*), a skoro uvijek „hvala mnogo“ (*arigato gozaimasu*). I stoga ja na ovom mjestu kažem: *Arigato gozaimasu* ovoj čudesnoj zemlji jer sam imala priliku neko vrijeme hodati po njoj, upijati je i učiti od nje.

Dva tjedna u Japanu bila su premalo da bi se potpuno doživjela ova zemlja. Mnogo toga ostavili smo za drugi put. Kad smo se vratili u domovinu puni pozitivnih dojmova, pokušala sam ovoj zemlji naći i neku zamjerku.

Nije mi bilo jasno kako ljudi ove zemlje, koji su u ne tako dalekoj prošlosti kao nacija činili surove stvari bezobzirno se ponašajući najviše prema svojim susjedima Korejcima i Kinezima, danas ostavljaju jedan potpuno drugačiji dojam. Naravno da ne

treba generalizirati, ali stalno sebi postavljam pitanje je li njihova tolika ljubaznost isto tako naučena vještina preživljavanja. Bez obzira na njihovu duhovnost, shvaćanje prolaznosti i uživanja u trenutku stekla sam dojam da ipak nisu ispunjeni i zadovoljni. Crne statistike samoubojstava u ovoj zemlji idu u prilog tome mome laičkom osvrtnu. I kao što mi možemo puno naučiti od Japanaca o kulturi, preciznosti i ophođenju prema drugima, oni od nas kršćana mogu naučiti da sve ima smisao i kako na kraju postoji Onaj koji nas bezuvjetno ljubi i kad smo slabi, i kad smo jaki, i kad smo točni, i kad kasnimo u svim našim životnim utrkama.

Dragi ljudi predivnog drevnog Japana, budite nježniji prema sebi; imate pravo pogriješiti i kao što vi ljubite vodu, zemlju, zrak i cvijet tako ste isto i vi zaslužili biti ljubljeni.

U šetnji perivojem oko dvorca u Osaki, između stabala sakure, začula sam preslatko japansko dijete koje je zazvalo svoju majku: „Mama.“ Bilo mi je neobično da ta najljepša riječ i u Japanu ima isto značenje kao i kod nas. I tada sam se obogatila za još jednu spoznaju. Jedino što je na svijetu univerzalno jest ljubav!

A što je ljubav? Ljubav je Isus. Ljubav je majka.

Matijana Paradžik

KRONIKA 2026.

1. siječnja – *Sveta Marija Bogorodica, Nova godina* – Na Novu godinu slavljen je samo jedna sveta misa u 11:00 sati. Na kraju svete mise pročitali smo statistiku za prošlu godinu 2025. godinu koju donosimo u cijelosti.

3. siječnja – U župnoj crkvi sv. Mihovila održan je 21. koncert klapa.

5. siječnja – Danas smo završili blagoslov obitelji koji smo započeli na sv. Stjepana. Kroz ove dane fra Vinko, fra Nedjeljko i bogoslovi fra Frano Kutleša i fra Stjepan Rajič posjetili su oko 900 obitelji u našoj župi. Svugdje smo lijepo primljeni.

6. siječnja – *Bogojavljenje, Sveta tri kralja* – Svete mise u župnoj crkvi u 9:00 i 11:00 sati, a na misama smo blagoslovili vodu koju vjernici nose svojim kućama. Posjet na misama tradicionalno dobar. Uvečer smo sudjelovali u blagoslovu samostana, bratskoj večeri i prigodnoj tomboli.

7. siječnja – Hrvatski crveni križ organizirao je u župnoj dvorani dobrovoljno darivanje krvi.

14. siječnja – Župnik je posjetio dječji vrti, Osnovnu školu i Općinu i blagoslovio djelatnike i djecu.

19. siječnja – Danas je gvardijan fra Zoran Kutleša blagoslovio župnu

kuću u Prološcu. Na blagoslovu i ručku bila su sva braća iz samostana i okružja.

24. siječnja – S. Terezina organizirala je tombolu za dječji zbor i ministrante.

24. siječnja – Danas smo u Vinariji Grabovac svečano blagoslovili početak rezidbe vinograda.

2. veljače – *Svijećnica* – Blagoslov svijeća, procesija i sveta misa u 9:00 i 11:00 sati. Navečer u samostanu u Imotskom bila je misa u povodu Dana osoba posvećenog života.

9. veljače – Danas na 5. nedjelju kroz godinu, a poslije blagdana sv. Blaža obavili smo obred grlićanja vjernika. Na misi u 9:00 sati grlićalo se 287 vjernika, a na misi u 11.00 sati 220 vjernika. Na filijalama 80 vjernika.

22. veljače – Prva korizmena nedjelja. Na misi u 9.00 pokorničkom činu pepelanja pristupilo se 350 vjernika, a u 11.00 sati 240; na filijalama (Šumet i Bušanje) 75 vjernika.

25. veljače – Danas je održana svećenička rekolekcija u Vepricu.

1. ožujka – Danas poslije podne u 18:00 sati imali smo primanja i obećanja u Frami. Na misi smo molili za zdravlje Marka Cvitanovića.

7. ožujka – Korizmenu duhovnu obnovu za mlade u našoj župi održala je vjeroučiteljica č. s. Rita Maržić.

12. ožujka – Župnik je blagoslovio dječje igralište kod vrtića u Prološcu.

15. ožujka – 4. korizmena nedjelja – Članovi terapijske zajednice iz Nunića na misama iznijeli svoja iskustva i prodavali svoje rukotvorine. – Mladi iz naše župe sudjelovali su na tradicionalnom Križnom putu mladih Imotske krajine. Pobožnost je počela u crkvi sv. Frane, a završila na Topani. Sudjelovao je veliki broj mladih.

16. - 18. travnja – Obavili smo ispovijed bolesnika u našoj župi. Pohodili smo stotinjak starijih i nemoćnih.

21. ožujka – Uskrsna ispovijed na filijalama, Šumet, Bušanje i Podi. – Don Mirko Šakić i Luka Kanaet održali u domu kulture tribinu pod motom Sličice pričaju.

22. ožujka – Uskrsna ispovijed u našoj župi. Ispovjedali smo od 8:00 do 12:00 i 15:30 do 16:30. Ispovjedilo se dosta vjernika. – Zbor „Sv. Cecilija“ iz Jelse pjevao je misu u 11:00 sati pod ravnanjem dirigenta Slavka Reljić, a navečer su izveli oratorij *Za križem* u 19:00

29. ožujka – *Cvjetnica* – Mise u 8:30 i 10:30. Maslinove grančice blagoslovili smo prije župne mise ispred mrtvačnice. Slijedila

je procesija, misa i pjevana Muka koju je pjevao Pere Češljar.

2. - 5. travnja – *Vazmeno trodnevlje* – Procesije na Veliki četvrtak i Veliki petak održana je od Sv. Mihovila do Vrlike i obrnuto. Župnom uredu Općina Proložac nabavila prijenosni razglas za procesije.

5. travnja – *Uskrs* – Misna slavlja kao i nedjeljom.

6. travnja – *Uskrsni ponedjeljak* – Mise u 9:00 i 11:00 sati. – U Katunima održan Festival žudija na kojem su sudjelovali i naši čuvari Kristova groba.

25. travnja – *Sv. Marko* – Blagoslov polja i misa u 9:00. Na misi bilo vrlo malo svijeta.

27. travnja – S. Terezina održala je roditeljski sastanak za prvopričesnike.

1. svibnja – *Sv. Josip Radnik* – Na Podima smo proslavili naslovnika crkve. Održana procesija, blagoslov polja i slavljen sv. misa.

3. svibnja – Prva pričest u našoj župi. Ove godine pričestilo se 16 prvopričesnika. Za pričest ih je pripremala s. Terezina Bašić.

10. svibnja – Krizma u našoj župi. Ove godine krizmalo se 46 krizmanika. Krizmatelj je bio nadbiskup Zdenko Križić.

15. svibnja – Maršić Viganj j.d.o.o izradio i postavio kovanu ogradu kod Blagajne.

23. svibnja – U Imotskom zaređena su petorica đakona za svećenike, trojica dijecezanska, a dvojica na naslov Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja.

24. svibnja – Svečano smo proslavili svetkovinu Duhova. Također danas je posebno bilo svečano u Lovreću gdje se proslavio zaštitnik župe.

25. svibnja – *Duhovski ponedjeljak, Majka Crkve* – Slavili smo dvije sv. mise: u 9:00 u Sv. Mihovila i 11:00 na Vrlici.

13. lipnja – *Sv. Ante* – Župnik slavio svetu misu s procesijom oko crkve u 10:30 sati.

31. svibnja – *Presveto Trojsvo* – Mise kao i nedjeljom. Poslije toga bili smo u Slivnu na ručku.

4. lipnja – *Tijelovo* – Svečana sv. misa u 9:00, a nakon sv. mise održana je svečana procesija s Presvetim oltarskim sakramentom kroz selo.

5. lipnja – U poslijepodnevnom satima izabrano je Vijeće Frame, a to su: Ana Maršić predsjednica, Tea Adžija, zamjenica, Iva Petričević, voditelj formacije, Mihovil Grbavac, tajnik i Marin Dogan, blagajnik.

7. lipnja – Prefekt Feanjevačkog sjemeništu u Sinju fra Ivan Čikara sa sjemeništarcima gostovao u našoj župi. Slikovito su izveli igrokaz izabranih prozora iz života sv. Franje.

12. lipnja – *Presveto Srce Isusovo* – Misu predvodio fra Nedjeljko u 9:00.

13. lipnja – *Sv. Ante* – Župnik slavio svetu misu s procesijom oko crkve u 10:30.

14. lipnja – *Srce Marijino* u Bušanjanima prebačeno s prethodnog dana zbog blagdana sv. Ante u Vinjanima – Misu i procesiju predvodio je fra Ivan Vuletić. Prije mise župnik je blagoslovio kip Srca Marijina dar Mije Katavića Šimušina. Za ovu prigodu crkvi je darovala kalež i pliticu gospođa Marija Zovak r. Kolovrat. – Navečer u Lugu ispred kapele sv. Ante misu je predvodio fra Nedjeljko.

20. lipnja – Župnik imao misu ispred kapele sv. Ante u Petričevićima. Iza svete mise nastavljeno je druženje uz pripremljena jela i piće.

21. lipnja – Misu u 19:00 predvodio je župnik kod kapele u Doganima. Iza mise nastavljeno je druženje uz bogatu večeru.

24. lipnja – *Sv. Ivan Krstitelj* – Župnik ispovijedao u Ričicama. Na Podima kod zavjetne kapele misu slavio župnik u 19:00. Bilo je više svijeta nego dosadašnjih godina.

3. srpnja – Velimir Maršić sa svojim radnicima započeo radove na krovu crkve Kraljice mira u Šumetu.

6. - 8. srpnja – Proslavu Kraljice Mira u Šumetu započeli smo

trodnevnicom. Uočnicu i na sam blagdan mise je predvodio provincijal fra Siniša Balajić. Pjevao je veliki mješoviti zbor pod ravnanjem s. Terezine. Nazočilo mnogo svijeta.

12. srpnja – Župnik je slavio sv. misu za poginule branitelje Josipa Jovića, Matu Damira Juroša i Marija Glavotu, članove postrojbe

Tigrova 90/91 Rakitje. Ovih dana u Prološcu održan je memorijalni turnir u balotama u njihov spomen.

15. srpnja – na Visovcu proslavljen Dan Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja.

16. srpnja – Gospa od Karmela – Bili smo nazočni na misi i ručku u Runovićima.

MATERIJALNI RADOVI U OVOJ GODINI

Obavljeni su sljedeći materijalni radovi na crkvenim objektima u našoj župi:

- Izrađena je i postavljena metalna kovana ograda na terasi i stepeništu ispred Blagajne
- Ugrađeni su klimatizacijski uređaji u župnoj crkvi sv. Mihovila i crkvi Kraljice mira u Šumetu
- Izmijenjen je krov na crkvi Kraljice mira u Šumetu.

NEKI BROJČANI PODATCI ZA NAŠU ŽUPU

.....

Za 2025. godinu

Godina 2025.		
Krštenih	Roditelji žive u župi	25
	Roditelji žive izvan župe	10
	Ukupno	35
Umrlih	Živjeli u župi	24
	Živjeli izvan župe	12
	Ukupno	36
Prvopričešćenih		25
Krizmanih		33
Vjenčanja		20

ZLATNI I SREBRENI PIR

Na blagdan sv. Obitelji 28. prosinca 2025.

50 godina braka ili zlatni jubilej

proslavili su **Miro Bubalo**
i **Marica r. Znaor** (vjenčani u
Podbablju 4. siječnja 1976.),
a isti dan

25 godina braka ili srebreći jubilej

proslavili su njihov sin i snaha
Miomir Miško Bubalo i Marijana
r. Prgomet (vjenčani u Prološcu
22. srpnja 2000.).

ČETVRTO DIJETE OBITELJI RADELJIĆ

U nedjelju 26. srpnja 2026. u našoj župi krštena je mala Lucija, rođ. 13. svibnja 2026., četvrto dijete

obitelji Ante i Katarine Radeljić. U toj prigodi čestitku je uputio nadbiskup mons. Zdenko Križić.

Poštovana i draga obitelji Radeljić!

Dopustite mi da ja, kao pastir ove mjesne Crkve, ovim pismom i čestitkom podijelim radost koju osjećate po Božjem daru djeteta, novoga člana Vaše obitelji.

Drago mi je da ste i po ovom djetetu

Obitelj – izvor života!

I Bog nam se objavio u Djetetu Isusu, jer baš dijete svojom nježnošću i milinom osvaja srce svakoga čovjeka.

Stoga, svako novorođeno dijete doživljavamo kao Božju poruku svijetu da Stvoritelj – naš Otac nebeski još uvijek računa na nas i da nas ljubi.

Draga malena Lucija!

Dobro nam došla u svoju obitelj, u Crkvu katoličku i u zajednicu svoga hrvatskog naroda.

Ti ulaziš u kršćansku obitelj. Roditelji su ti već priredili dom ispunjen životom, mladošću i radošću.

Primit ćeš sakrament svetoga krštenja.

U zajednici vjernika i ti ćeš Boga svojim Ocem zvati.

Želim ti zdravlje tijela i duše, odgoj u sigurnosti doma i Domovine i, nadasve, puno ljubavi u tvom životu.

Dragi i poštovani roditelji Ante i Katarina!

Iskreno Vam čestitam za otvorenost životu po ovom daru ljubavi. Neka Vam Vaše dijete bude izvor radosti i blagoslova!

Svako je dijete Božja želja spuštena do zemlje. Ni ja Vam ne mogu poželjeti ništa više nego da se i po ovome Vašem djetetu ostvari ona Božja želja koju On ima za sav svijet i za svakoga pojedinca: život ispunjen vjerom, nadom i ljubavlju.

Živjeli i sretno Vam bilo!

+ *Zdenko Križić*
✦ Zdenko Križić
nadbiskup

Mons. ZDENKO KRIŽIĆ
nadbiskup

Poljana kneza Trpimira 7
21000 SPLIT

Split,
2. srpnja 2026.

854/2026

Mojoj majci

Trebali smo skupa na neka
putovanja
al' Bog je svojom
olovkom pisao
i zbog toga nema tugovanja
jer on je naš trag odavno
utisnuo.

I stoga, gdje god da
budem pošla,
na kojem god kraju svijeta
zrak disala,
tvoja će stopa pratiti moju
Jer ona nas je prva zraka
svjetla
zajedno u vječnost upisala.

Matijana Paradžik

Kušin drača

Sva surovost života
zaplete se u *kušin* drača.
Zakrpa i okrpa.
Dani izobani.
Godine bježe.
Srce mi stade
u jednom svitanju.
Važem dan po dan.
Zrno po zrno.
Pljev će isplivati.
Sito i rašeto prosijati.
Brimenja se isprtit.

Margita Bubalo

Stih

Igram se riječima,
slažem kockice,
nove mozaike.
Gradim kule
savršenih poema.
Stih po stih
rima se izli
u korita rijeka.
Uvri nečujno
u skrivene naslove.

Margita Bubalo

Berićet

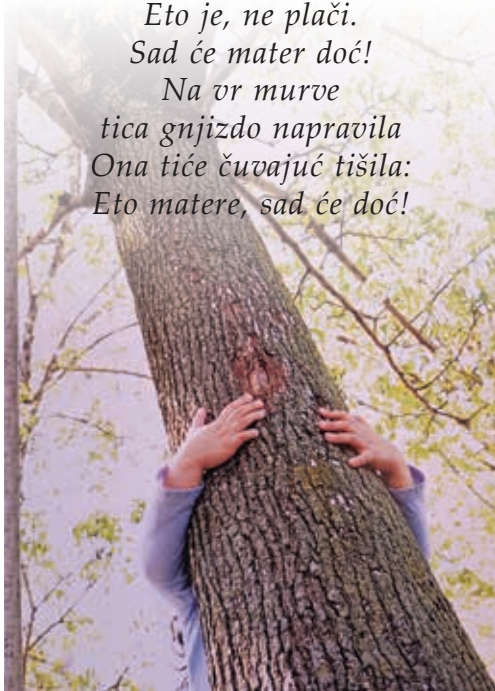
Svemirski propeleri
nikli u red.
Niz polje
vrte vitar.
Nigdi dima,
nigdi veselja,
nigdi cike,
nigdi vriske,
nigdi gange.
Ni u čemu *berićeta*.

Margita Bubalo

PJESME - PRVOTISAK

LIPA MOJA MURVA

U ladovini njenoj
 vrime plandovalo
 Iza njenog debla
 sakrilo se dite
 zakocenilo od plača
 kad je mater
 u polje otišla
 Ona ga tišila:
 Eto je, ne plači.
 Sad će mater doć!
 Iza njenog debla
 ostalo janje i blejalo
 kad je mater izgubilo
 Ona ga tišila:
 Eto je, ne plači.
 Sad će mater doć!
 Na vr murve
 tica gnjizdo napravila
 Ona tiće čuvajući tišila:
 Eto matere, sad će doć!

Za njeno deblo
 konj privezan
 i potkivan bio
 Tišila ga: Strpi se.
 Još malo i gotovo!
 Ko čeljade bila
 lipa moja murva
 Tako mi je mila
 U susretu svakom
 grlijo je oko debla
 ko i dite mater
 su dve ruke oko vrata
 Grlijo je oko debla
 ko divojku oko struka
 Lipa moja murva
 moja kruška i jabuka

Drago Maršić

ZAVIČAJNI HAIKU

(– Starosti, teža od bolesti! – Slike zbilje, muke i pouke u govoru moje matere, gledanje sedamdeset sedmo)

Jutarnja mōra

Oči pune drāča
Čeljāde ko mrlina
u dan korača

Materin zov

Srce kolik zvono
čim Proložac u misli
Mijovile sveti

Nenadnja

Da unaprid znāde
ne bi isān tamo
di nezgoda čeka

Prije derneka

Òde svít mīsi
Od koristi mu bilo
babina je želja

Ne krsti me

Ajde izgoneti
Stó kōnākā òda
od mene daleko

Počastila se

Zamīšala pūru
i svārila zelja
Za prste polizat

U potribi

Ko će te počēsat
baš kad ti je potriba
kó će tvoja ruka

Ne ide tako

Niz vodu se
pušcat ko tikvėtina
I Bog da te čuva

Pozobalo vrime

Sāgnjila stōžina
Ni vřšāja na gúvnu
ni plāsta uz njega

Otkako je svita

Puno ji sunōca
Komu svāne i grāne
Druge noć pōzoblje

Drago Maršić

SAZRELA SEOSKA IDILA

– LXXXII.

(– Šta si grišijo? – Šta i lani! - Ljetne zgode i prigodne vedrine)

Čast tikvama

Prije nego će kući, uzela Manduka limuna i malo jabuka na pazaru. Mjereći uzeto, nudi je mlada prodavačica:

– Uzmi, baba, i koju tikvicu, lipe su ti i mlade, šćeta ji je ne uzet...

– Neka, ćerce, neka. Ne tribaju mi da su i lipše. Svaka njima čast! Gudina nemam, ja i Mate sami u kući, a u vrtlu imam još malo raščike. Ubacit još koju škriľku kumpira u bronzin, i eto ga. Nama dvoma dosta.

Pomoć u nezgodi

Gotova je rađa za ovo jutro. Što je se uradilo zalada, i je, već je vruće i živina se goni kući. Obad i na čeljad uslipi i nasrće. Moraš se granom branit od gamadi.

Neće dangubit iđuć. Nek je na dnu polja, neće prazna kući. Uprtila Grabovčuša brime trave na leđa, a što je brime veće, i živini će bit draže. Pomalo će Zovkinu kolo-vozu i put Mostu preko Suvaje na

Kasalovu dilu, a onda uz Čanjavice. Ima joj do crkve svetog Mijovila dobar komad puta. I šudarić će joj bit pri ruci, da joj pot ne ide u oči. Idući pomalo, stiže do bunara na Radeljića dilu, kad taman se Iko Šimić i njegova Zečuša spremaju kući. Tovare na kola što imaju i sad će Iko komaću na konja i upregnit ga u kola. Poveseli se i ponada srići Grabovčuša pa će mu uz *Faljenisus*:

– Ajde, Bog ti da zdravlje, moga si mi bacit ovo brime trave na kola pa ću s vama do Stojića kuća. Bit će mi malo lašnje po ovoj vrućini.

– Dašta ću! Rdat ovo kola s tobom i tvojim brimenom. Šta si uprtila, to i nosi! – osorno će Iko, ni ne gledajući tko mu se obraća.

Nastavi Jela svojim putem. Nije joj po kontu, ali – ljutio se, ne ljutio – isto ti se piše! Ustresni brime, pritegni uže i pomalo gamiži. Srećom, očinaši su u džepu traverce, uzmi i moli. Uz pomoć Božju i brime je lakše!

Kad domalo čuje Jela viku i topot konjskih kopita iza svojih leđa. Okrene se i vičući i mašući rukama zaustavi konja. Nema kuda proći, usko je i plot drače s

obje strane puta. Jedino preskočiti babu i njezino brime.

– Ne daj mu da prođe, uvati ga, suzbij ga, Jele! – dajani se Iko trčeći prašnjavim putem.

Sad kad je u mucu zna i ime žene pod brimenom i nastavlja, hvatajući Žerana za oglav:

– Srića moja da si trevila na putu i suzbila ga. Ne da komaću na se i ugonon uteć! A kad pobigne, ne staje do pojate u Pezinoj ulici. A do tamo ima sat oda i komu mlađemu, a ne meni jadnu...

Ne komentira Grabovčuša ništa, nije joj drago što joj ne uze brime trave na kola, a njemu je drago što mu je pomogla suzbit i uhvatit konja da ne pobjegne kući. Opet baba Jela pošteno razmišlja:

– Eto, Bože, ne zna čeljade bi li se smijalo ili bi plakalo. Da mi je pomoga i uzejo brime na kola i mene sijo do Stojića kuća, pa ko bi mu jadnu konja uvatio?!

Ode u širinu

Kupila žena Peri dvije majice, bile na akciji, pa da ga iznenadi, a i da nije svaki dan u onoj pruga-stoj. Jedne kad se uhvati, danima je nosi.

Proba Pere majice, lijepe su, ali mu se čine uske u pasu. Već je i ljut pomalo:

– Ko da nisu isti broj ili je broj drugačiji...

– Isti je broj, ali ti si drugačiji i tvoj broj. Iđeš u širinu, to je to!

Ne znaš se suzdržat, niti se dadeš suzbit. Nikako te istrat od korita. Uvik prvim nogama u kamenici, a moreš kruva i s manistrom nasuvo – nabraja mu žena mane jednu za drugom.

– Ajde, ženo, dobro je. Ima i tvoje krivnje. More bit da je do tvoga kuvanja. Ta nisam ja kriv što mi se ne prima u visinu, nego ode u širinu – opravdava Pere mane svoje slatkoranosti.

Ljutnja na njemački

Nova su vremena, novi naraštaji, novi običaji.

– Nema više da je roditelj stariji i da će naredit ditetu. Davno je bilo i prošlo: Kud ja okom, ti ćeš skokom! – rekla bi Grabovčuća i dodala:

– Sad mu tribaš ugađat i ić niz dlaku da uzme gotov zalogaj i pojide, a ne da ti štogod pomogne, privati ili donese. Pogotovo ako kviždri u mobitel, ne bilo ga!

Došla je unuka iz Njemačke i mora se s njom obzirno i s po-mnjom. I uvijek se moraš ti prilagođavati drugima, ta neće oni tebi! Ostali smo sami za stolom. Smokve u zdjeli. Sad ću joj očistit koju smokvu, da je iznenadim. Gleda me Marijeta znatiželjno i baš joj želim ugoditi. Gulim pomalo dio po dio kože, od peteljke do dna i smokva ostade čista, lijepa ko sunce:

– Evo je, slađa od meda! – razlomim smokvu na dva dijela i pružam maloj onaj ljepši.

– Najn! – bez imalo želje će mi Marijeta, vrteći glavom lijevo-desno.

Mislim u sebi: Ma di će dite odbit ovako lipu smokvu, zrila, slatka ko cukar. Koliko sam se puta s bratom za dvi ovakve dobro počepuša. Opet je ponudim podižući ruku, a ona mi ovaj put glasnije i osorno ponovi, ako slučajno nisam čuo i razumio šta mi je već rekla:

– Najn! Najn!

– Dobro, dobro. Kazala si! Ja ti dajem ist, a ti se ljutiš na me i vičeš. I to još na njemački jezik, da se više poplašim – razjašnjavam nesporazum iz kojeg sam naučio da svatko ima pravo vlastitog izbora. A posebno dica kad im priđe

priko zubi, kako bi pametno rekla baba Grabovčuša.

Duguljaste tablete

Taman se pomoliše i krenuše s ručkom, kad će Mara svome Antuki:

– Jesi li uzima one žute duguljaste tablete ili si ji zaboravijo?

– Ma, bome sam ji zaboravijo! – odvraća Antuka priko kašike.

– Opet zaboravijo? Zar bi tribalo jedno čeljade uza te bit i kazivat ti šta ćeš? Nisi tako zaboravljiv bijo dok si na bukaru mislijo i moga naget – vraća mu Mara šaleći se, a pomalo i naozbilj.

– Ajde, ajde, ne navodi me na grij i da lajem za ručkom – brani Antuka svoju zaboravljivost.

– Kuš lajat, nisi se u ćuku pritorijo, ne daj, Bože! – umiruje ga Mara snalažljivo.

Problem srca

U me i ne gleda. Gledajući u ekran laptopa ispred sebe, propituje me doktorica i unosi potrebne podatke:

– Terapija, šta uzimate?

– Keppra, atorvox... – odvrćam joj.

– Dobro. Guši li vas? Pušite li? – nastavlja pitanjima.

– Ne! Zapravo, ne pušim od dvadeset šeste godine života. Tada sam se, nakon studija i vojske, bacijo duvana i prestao pušiti. Ali, te godine sam se oženijo, ako vam je to šta bitno... – pokušavam je malo opustiti, neće li skinuti pogled sa ekrana.

– Ništa to. Ta zgoda ili nezgoda ne spada u domenu našeg kontrolnog pregleda – učeno će mi doktorica.

– Znam, znam. Samo spominjem šta me je sve biralo u životu! – pokušavam joj pametno ukazati.

– To je već problem srca, a ne pluća! – objašnjava mi s pomnjom mlada doktorica, bez osmijeha i ne skidajući pogled s ekrana.

Čekamo ispis nalaza.

Došla rodbina

Prepoznajem ga izdaljega. U susret mi dolazi prijatelj, kolega još iz dana osnovne škole.

Obje ruke mu zaporavne, vuče nekoliko vrećica mladih krumpira.

– To su sigurno iz Donjega doca ispod kuća? Dobro su rodili – dočikam ga i pozdravljam.

– Ma, nema dolaca, svi zaresli u kupinu i grabovinu. To sam kupijo u dućanu, danas su jeftiniji, a i popust je za umirovljenike, pa sam uzeo malo više. Imam goste – osmjehujući se, nabraja mi prijatelj, ko da se opravdava.

– A, imaš goste? Znači apartmani... – iskušavam znatiželjno.

– Ma nije to, nego rodbina. Došla mi sestrina ćer iz Zagreba, s mužem i dvoje dice. Došli na more. I sva je neraspoložena i pomalo žalosna što neće moći ostati tri tjedna, nego samo dva. A ja mislijo, istinu ću ti reć: tri-četri dana, nedilju dana u vr glave! Eto kakve sam sriće! – već mi se prijatelj pomalo i jada.

– Ajde, budi sritan da ti ima ko doć. Šta bi od velika komoda, da nikoga nemaš i da ti nitko ne dolazi? – ohrabrujem ga prolazeći.

– U pravu si. Tako je ako se i rugaš! Neka naše rodbine.. – pomalo će mi prijatelj, slažući se s mojim ohrabrenjem.

Ako će ti pomoć

Ljetno je vrijeme. Vrijeme je vrućine i odmaranja, ali i vrijeme svetaca i pečene janjetine. Čeljadi je došlo i selo je barem koji dan veselije. Peri je bilo zgodnije uzeti pola pečenoga janjeta, nego se mučit sam ispred dimne kužine

na dan svetkovine. Rodbina je na ručku, a nema ljepšega čašćenja nego što je pečena janjetina. Ko i kad se deka naliva ili šudernjača melje kamen.

– Još će žena ispeć malo krum-pira ispod sača i napraviti salatu od pomidora i krastavaca i eto ga! Vina ima, vode i soka ima, pa ko šta voli nek izvoli! – nabraja Pere sve što bi trebalo.

Slažući meso na tepsije, žena će Peri, ko da mu se ruga da je trebao bolje otvoriti oči:

– Čini mi se, Pere, da si uz pola janjeta donijo i dvi glave. Ne znam kakva je to računica?

– Pomalo, ženo. Znam ja tvoju pamet, ali da si i bolja u računu, ne trči prid rudu! Tražio sam pola janjeta i još dvi glave napobaška. Tako sam i donijo, pa sad ako oćeš, moš ji obe pojist. Možda će ti pomoć – podrugljivo će Pere ženi, za rješenje zavrzlake.

Pitaj ćaće

Pomaže unučić didu u trgovini. Sladoled su već odabrali kako je mali htio, baš onaj koji najviše voli. Još će i malo krumpira izabrati. Ništa nije viška, potroši se sve što se u kuću donese. Birajući krumpire, komentira did za se, ali malo glasnije, neka i Toma čuje:

– Opet kumpir iz Egipta. I jeftiniji od našega. A našega i nema!

Čuje ga unučić i razumije, pa će znatiželjno:

– A, dide, zašto kod nji u vrtnu ima kumpira, a u našem vrtnu nema?

– E, moj Toma, ne mogu ti na to pitanje odgovoriti, nisam toliko pametan. Pitaj to ćaće, sad kad dođemo kući – odvrća mu did poučno.

Neka tebe amo

Svatko na svoju stranu i svatko svojim putem. Kakva je čija sudbina. Razišla se mlađarija.

Ostala starčad sama. Štogod urade po kući i oko kuće. Nema velike živine, digdi koja kokoš i to je cijeli starački čobanluk. Navrate njihovi u neradne dane, nešto donesu, a ponešto domaćega i odnesu. Tako je, pa dok dur-dur!

Požali se stara Mikuljača čim joj sin na vrata i upita kako je:

– A boli me, moj sinko, ovde u bedri i ispod rebara – ko da svrdlom vrtiš!

– Neka, dobro je, dobro je to – odvrća joj Vlade, odlažući jabuke i naranče na stolicu do kredence.

– Misusovo! Kako mi to govoriš, jadan ne bijo? Zar voliš da ti mater boli ili se rugaš s menom vako starom? – iznenađeno će Mikuljača sinu.

– E, majko, boli te. A boli li tetu Macu, reci mi? – nastavlja joj sin s pitanjem.

– Nu šta me pita! Jesi li ti pri pameti, moje dite? Kako će boliti tetu Macu kad je umrla ima desetak godina? – u čudu će Mikuljača.

– Baš zato i pitam! Ko ode tamo, ne boli ga više. A ko je amo, jedan dan ga boli, drugi dan mu prođe i tako pomalo izgura koju godinu više. Neka tebe amo! – Vlade će materi, koja je sad malo bolje volje. Možda je više i ne boli.

Drago Maršić

ZA PREVENCIJU I TERAPIJU

.....

Drago Maršić, *Sazrela seoska idila*, Udruga hrvatskih aforista i humorista Split i Ogranak Matice hrvatske u Imotskom, Split, 2025.

.....

DRAGO MARŠIĆ

**SAZRELA SEOSKA
IDILA**

U prigodnoj retrospektivi jubilarnih 100 brojeva župnog lista *Proložac* i njegovih 40 godišta – a ona je objavljena u istom listu za Božić 2021. – kao najustrajniji i najplodniji suradnik nametnuo se jedan autor koji upravo za tu tiskovinu daruje svoje priloge još od njezina 3. broja. Njega je u svijet pisane riječi pogurnuo utemeljitelj *Proložca* i prvi urednik, tadašnji

agilni župnik fra Vinko Prlić. Taj je autor Drago Maršić koji je, pišući u listu svoje rodne župe i počinjući s nezrelim mladenačkim pjesničkim i novinarskim pokušajima, stvorio jedan raznorodan, nezaobilazan i respektabilan literaran opus.

U početku su to bili više skupljački prilozi i raznoliki zapisi o ondašnjem i ranijem životu i ljudima u Prološcu. U nekoliko njih ostvario je pravi spomenik svojoj majci kao paradigmi negdašnjih proloških žena – roditeljki i odgajateljica kakvih je vrijeme, nažalost, uglavnom prošlo.

Maršić je prikupio i u ranijim brojevima *Proložca* objavio stotine mudrih izreka i dosjetki koje su se mogle čuti u svakodnevnoj komunikaciji Proložana, a nisu nužno samo prološke. Možda bi bilo zanimljivo provjeriti imaju li neke među njima, koje su lokalno

Fotografije na koricama knjige: Šarampov most, prepoznatljivi motiv i simbol Proložca. Izgrađen je za vrijeme Turaka na ostacima rimskog mosta. Ime je dobio po Šarampov-begu, koji je živio u kuli na vrhu Badnjavica.

obojene, i određenu značajniju folklorističku vrijednost.

S vremenom su prevladali prilozi koji su imali i nakanu i domet autorskih literarnih ostvarenja. Neka među njima najprije budu spomenuti poetski intimistički uradci u slobodnoj suvremenoj formi i mnoštvo minijatura pod zajedničkim naslovom *Prološki haiku*. U tim potonjim minimalističkim zapisima autor ne robuje (pre)strogo formalnim okvirima izvornoga haikua, ali zato jednako uspješno – kako i dolikuje tom osebujnu poetskom izričaju – hrpićom jednostavnih riječi u čitatelju oživljava ili u vremenu zaustavlja trenutak, emociju ili prizor iz prološke svakodnevice. Držim da bi izbor iz obje spomenute pjesničke forme mogao ostvariti jedno vrijedno zasebno izdanje.

Ipak ono što Dragu Maršića, ne samo kao suradnika lista *Proložac* nego i kao literata, posebno obilježava jest oko 80 kratkih humornih zapisa o ljudima i životu u Prološcu pod zajedničkim naslovom *Sazrela seoska idila*. Naslov sugerira da je vrijeme u kojemu se one zbivaju već na izmaku ili je sasvim nestalo. Donoseći ustrajno u svakome broju lista po deset takvih bisera, u čak 80 nastavaka (dosad!), autor, svaki put u samo nekoliko rečenica, riše galeriju prepoznatljivih likova, postavlja na scenu niz realnih situacija iz prološkoga obiteljskog ili mjesnog života

i razrješava ih efektnim poetiranjem. To čini najčešće vedrim, a katkad oporim, redovito lokalno obojenim humorom, pa je u cjelini istodobno riječ o opsežnoj zbirci kratkih humoreski, ali i anegdota kao stvarnih događaja sa stvarno imenovanim protagonistima. Iako će domicilni Proložani možda još uvijek prepoznavati osobe i događaje koji su poslužili kao nadahnuće za pojedine od njih, i iako su neke od njih izrijeком donekle autobiografske, one su po mnogočemu arhetipske i bezvremenske. Može ih čitati i razumjeti bilo tko i bilo gdje. I to pokazuje da ovo nije tek djelo sakupljača anegdota nego autorsko ostvarenje u kojem su stvarni ljudi i događaji literarnim sredstvom ocrtani u prikladnoj formi, koja je u konačnici smiješna i privlačna, čak i onda kad nosi blag okus tragike i žalobnosti.

Iz tih majstorskih uradaka, izvedenih bez suvišnih riječi, sa smislom za humorne zapise, čitatelj može sebi predložiti karakterne crte i psihička stanja likova, ali i gospodarske, sociološke i druge odrednice ne tako davnoga života u Prološcu.

Nekima od njih bio je nužan kratak uvod, rečenica ili dvije tumačenja da bi čitatelj (osobito onaj ne-domaći) razumio poantu, ali to nikada nije suvišno ili predugo, niti guši srž priče. Neke su od njih tek kratak dijalog od dvije-tri replike i sve je time rečeno. U nekima od

njih može se naslutiti namjera da se istakne životna pouka i afirmira zdrava i jednostavna mudrost običnih malih, najčešće neukih ljudi. Iako takav pragmatičan naum može naškoditi literarnoj vrijednosti zapisa, u ovoj zbirci jedva da se natruhe toga mogu prepoznati.

Između impozantna mnoštva anegdota objavljenih u Prološcu sada je u ovoj knjizi pod istim zajedničkim naslovom *Sazrela seoska idila* sabran kraći izbor koji je napravio sam autor. Za njega težak zadatak, jer svaka je kao vlastito dijete. Možda će stoga netko reći da među probranima ima i stonovitih ponavljanja i da je izbor trebao biti restriktivniji. Ipak u toj prosudbi treba biti pomnjev i oprezan, jer stvar je u detaljima koji mogu promaknuti.

Osim predstavljanja galerije osebnih likova i vjerodostojnih zgoda, koje zajedno oslikavaju jedan jednostavan, često materijalno oskudan, ali nesumnjivo punokrvan život pojedinaca i zajednice, ovi zapisi dokumentiraju i spašavaju specifičan prološki govor, jezik koji je možda i stoljećima nepromijenjen bio sredstvom općenja, a sada je zastrašujuće ubrzanim mijenama u malo vremena otpuhnut u zaborav. Autor se potrudio te specifične riječi, izričaje i gramatičke oblike u tekstu i grafički istakao, a u rječniku na kraju dao im je autentično tumačenje. Tako su ne samo katalogizirani u indeksu

nego im je posvjedočena i izričajna funkcionalnost u kontekstu koji je prepun duha.

Na koncu usuđujem se izreći dobronamjeran savjet čitatelju ove zbirke: Ne konzumirati previše ovih zgodica odjednom! Možda je doza koju je autor spontano „propisao“, objavljujući svaki put po deset njih, najprimjerenija. Može se, postupajući kao s medikamentom, i triput dnevno ponoviti (prije ili poslije jela, ili između obroka – svejedno!), ali više od toga ne preporučujem. Jer riječ je o zakusnu štivu! Ako bi se previše njih čitalo odjednom, zasitili bi se osjetni pupoljci duše pa bi vam moglo promaknuti mnogo toga vrijedna što je skriveno u osobitim sitnicama. A šteta bi bila da se tako ljekovit pripravak potroši bez potpuna učinka i prebrzo!

I još nešto: najbolje je, kad se dođe do kraja, vratiti se na početak i sve iznova! Ili jednostavno otvoriti nasumce i čitati! Svaka priča biserno je djelce za sebe i redosljed uopće nije presudan; kao ni neobičan raspored po godišnjim dobima. A ako ste i sami svjedočili vremenu koje je u njima zamrznuto, ali koje je u stvarnosti nepovratno pobjeglo, nije zgorega povremeno kratko zastati i razmisliti, pa i prepustiti se nostalgiji.

Svakako, u svrhu prevencije i terapije, neka vam ova knjiga bude stalno pri ruci!

fra Nedjeljko Jukić

GRGO PEZO ČAVLINA – BOKSAČKI AS IZ PROLOŠCA GORNJEG

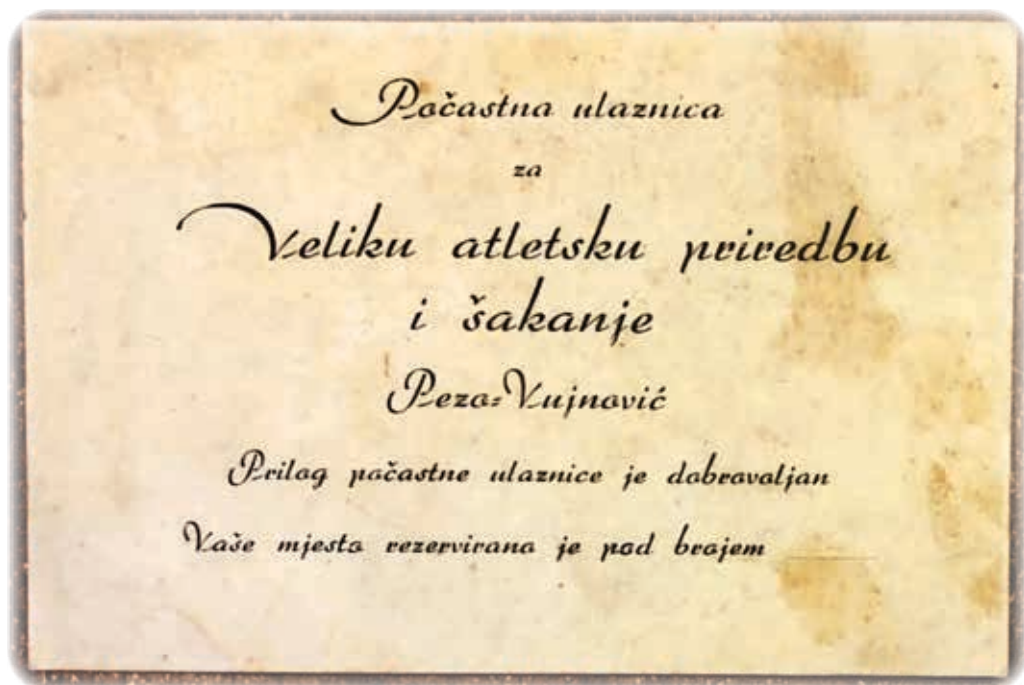
Grgo Pezo - Čavlina

Malo tko od Proložana danas zna da je početkom 30-ih godina 20. stoljeća pa do 1945. godine, najprije u Belgiji, a zatim na prostorima Srednje Europe i Kraljevine Jugoslavije, strah i trepet u boksčkim ringovima bio naš boksač Grgo Pezo zvani Čavlina.

Grgo potječe iz Prološca Gornjeg, sin je oca Petra i majke Ruže. Rođen je 1913. godine u Imotskom. Godina smrti nije upisana u Knjigu umrlih pa se ona pouzdano ne zna, ali, prema pričanju rodbine, vjerojatno je to bilo 1945. godine u metežu završetka Drugoga svjetskog rata.

Grgo je početkom 30-ih godina 20. stoljeća otišao u Belgiju s namjerom da se zaposli. Međutim, u Belgiji je upoznao neke ljude iz boksačkog saveza te države, a pošto je bio naočit i sportski prikladno građen, na nagovor istih počeo se baviti boksom i dobio je licenciju boksačkog saveza Belgije. Naravno, najprije je boksao kao amater, a poslije je prešao u profesionalce. Kao amater imao je 42 borbe u Belgiji, od toga 26 pobjeda na bodove, 3 nokautom, 8 neriješenih borbi i 5 izgubljenih na bodove. Nikada nije nokautiran. Nakon toga prešao je u profesionalce.

Grgo je bio težak 87 kg i visok 182 cm, dakle nije bio previše težak za „teškaša“, ali je svejedno nastupao kao boksač teške kategorije.

Kao profesionalni boksač nastupao je od 1938. godine uglavnom na području srednje Europe i Kraljevine Jugoslavije. U teškoj kategoriji imao je niz borbi, promjenjive sreće. Uz dosta pobjeda znao bi doživjeti i pokoji poraz. Glavni razlog tih poraza bila je njegova relativno mala kilaža za boksača teške kategorije.

Iako je bio mlad, tragični događaji na kraju Drugog svjetskog rata i porača koji su vladali u Hrvatskoj i šire odveli su u smrt i našega Grgu, velikog čovjeka i sportaša.

Još jedan naše gore list, sportski as i legenda. Neka mu je od nas hvala i pokoj mu vječni!

Velimir Vele Ćurčija

Josip Župan lijevo i Grgo Pezo desno nakon borbe 1943. god. u Zagrebu

KNJIGA DUHOVITOG ŠTIVA

IVANKE BAJIĆ

U izdanju Ogranka Matice hrvatske u Imotskom objavljena je prva knjiga Ivanke Bajić (djevojački Grbavac, rođena 1951.) *Nekada u Prološcu* u kojoj se ta splitska autorica zvana Nuša predstavlja zapisima iz svog djetinjstva, opisi narodnih običaja i proslava blagdana te pjesmama o svojim prijateljima.

Većina tih tekstova objavljena je posljednjih godina u župnom listi

Proložac. Pogovore knjizi napisali su fra Nedjeljko Jukić i Dragica Zeljko Selak, koja ističe:

Čitajući njezine događaje – tekstove, čitatelj se osjeća kao da postaje dio njih i živi taj trenutak. Često se Ivanka Bajić u svojim pjesmama izražava slikovito i humoristično („nema takve žene u devet država“ ili “ribica u akvariju izvodi svoje vratolomije“; „nema vake lipote na cilome svitu“ i „pa sad

Ivanka Bajić, rođena Grbavac, potječe iz obitelji Ivana Grbavca i Mile rođene Mustapić. Na svijet je došla 2. travnja 1951. u Splitu. Osnovnu školu završila je u Prološcu Donjem, a potom je u Splitu u Splitu, pohađala trgovačku školu. Godine 1974. trajno se preselila u Split, gdje je radila u trovačkom poduzeću *Ilusit*, sve do umirovljenja 2011. godine. Piše od 1993. godine, a ovo joj je prva tiskana knjiga. Svoje tekstove, priče i pjesme na temu imotskih običaja, govora i života maloga čovjeka objavljivala je u župnim listovima: *Proložac*, *Lorveć* i *Perzvonika*. Na poziv učiteljica i odgojateljica, često puta je s ljubavlju, animirala djecu u vrtiću i osnovnoj školi, prenoseći im bogatstvo starih običaja Imotske krajine, predmeta, narodne nošnje i narodnih riječi, poslovice, ganga i zavičajnih priča.

mh
maticslovenska
Ogranak u Imotskom

Cijena 15 €

Ivanka Bajić NEKADA U PROLOŠCU

NEKADA
U PROLOŠCU

znade i Mijovil sveti, Imočani došli do pameti"). Njezini tekstovi i pjesme zrače i šalju poruku važnosti zajedništva, podrške, obitelji i prijateljstva, zrače optimizmom i razumijevanjem pa i onda kad zgode i nezgode nisu optimistične, kao u pjesmi *U posjetu*.

Pjesme Zdravki i Tonki, s izvornim tonom hercegovačko-dalmatinskoga govora, pune su ljubavi, ponosa, tuge, iskrene i s tonom bliskosti i ljubavi:

*Pivaj, Zdravka, zagangat će Nuša,
pa ko oće, neka pismu sluša.*

Ima kod nje često i satire pa tako u pjesmi *Ostavka*, duhovito – kroz stih pučke poezije, jednostavne rime, slika životne i društvene situacije, izvodi šale na račun „vele pulitike“ – premijera i premijerke, kroz ugodno i spontano prijateljsko druženje.

U pjesmi *Dani Prološca* piše o prelijepom osjećaju zajedništva, koji polako kao da je nestao. Ona čitatelja vraća slikom u prološki kraj (Suvaje, Briga, Glavice, Dubrave) uz neizostavnu duhovnu dimenziju s križem. Dramski i slikarski slaže prizore u jednu molitvenu sliku svetkovine i završetka slavlja. Tako priča posvećena Prološcu, kao i druge njezine pjesme, dirljive su suvremene narodne priče pune

humora, gotovo da su novinarske kolumne, koje s malo dorade mogu postati odlični dramski dijalozi i igrokazi. Pjesma *Dan Prološca* živo oslikava narodnu feštu većine naših malih mista, a to su uglavnom vesela druženja u selu, s mirisom pečenoga mesa, brudeta i gradela, pjesmom gange, zvukom gusala i dipala... Autorica kroz svoje tekstove o Prološcu, a i kroz neke druge, na duhovit i suvremen način gotovo da dramaturški stvara slike i prizore života prikazuje slikovitim riječima:

*Lipo je gledati taj naš svit.
Tu su svi isti,
poist', popit', pa zapivat.
Suvaja teče i teče,
sve nas redom pozdravlja.
(Dan Prološca)*

Ta slikovitost izričaja i čitatelja uvlači u taj prostor i događanja u njemu, što spisateljica postiže u pjesmi *Velika Gospa*. Pjesma *Velika Gospa* prekrasna je, u njoj žive zapisi starih običaja, u njoj se osjeti veselje i gušt, miris hrane i radost druženja.

Svaka njezina pjesma može se duboko promišljati i raščlaniti, ali to ostavlja prostor čitatelju da zakorači u prostranstvo jedinstvenoga i bogata narodnoga izričaja.

Dragica Zeljko Selak

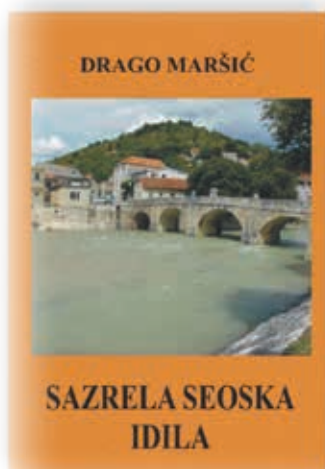
IMOTA JE IZVOR VEDROG ŠTIVA

Imotska je krajina malo središte hrvatskog humora jer se gotovo svake godine objavi barem jedna knjiga s humorističko-satiričnim sadržajem, šaljivim pričama, epigramima, aforizmima, anegdotama i sličnim vedrim i veselim štivom. Težak život naš čovjek s kamena začini, krijepi i liječi šaljivim zgodama i vrcavima dosjetkama i podbadalicama kojima onda lakše kroči kroz životnu dolinu suza. Panti samo sretne i vesele dane pa ih zapisuje ne bi li njihov smiješak darovao i drugima. Tako su posljednjih nekoliko mjeseci objavljene čak tri knjige humora iz pera imotskih autora, sve u izdanju Udruge hrvatskih

aforista i humorista i Ogranka Matice hrvatske u Imotskom.

Drago je Maršić odlučio svoj 70. rođendan i 35. obljetnicu ispisivanja svoje šaljive kolumne „Sazrela seoska idila“ u našem župnom listu okruniti istoimenom knjigom u kojoj je izabrao više od 600 priča i anegdota od ukupno 800 objavljenih visprenih crtica. Uz pogovore Velimira Čurčije, fra Nedjeljka Jukića i Mladena Vukovića u knjizi je priložen i vrijedan Rječnik sa 700 starih zavičajnih riječi.

Mara Ožić-Bebek Imotica objavila je sedmu knjigu „Obiteljsko stablo“ s anegdotama iz svog lovkvičkog djetinjstva, satiričnim dijalozima Antiše i Ivuše, zatim aforizmima i zapisom iz svojih

gimnazijskih dana, nacrtanim karikaturama igrača Dinama, koje su prve hrvatske portretne karikature nogometaša iz ženskog pera.

Pjesnik Ivan Bitanga Šujan objavio je dvadesetu knjigu, a treću

anegdota „Imotska zmija smija III.“ sa stotinjak novih pučkih anegdota i smiješnih zgoda Runovićana i njihovih prijatelja iz cijele Imotske krajine.

Ugodno vam čitanje!

Mladen Vuković

NAPAJALIŠTE STIHOVIMA MARGITE BUBALO

Pet godina nakon prve knjige „Zjene i raj“ drugu zbirku ljubavnih, duhovnih, zavičajnih, domoljubnih i misaonih pjesama „Na izvoru“ autorica Margita Bubalo objavila je u nakladi udruge KUM Proložac, a predstavljena je

18. srpnja 2026. u dvorani Pučkog otvorenog učilišta Imotski. Tom su prigodom iz Udruge uputili iskrene čestitke autorici, poželjevši joj još mnogo uspjeha i nadahnuća u daljnjem književnom stvaralaštvu: „Čestitke našoj Margiti uz želje da

nastavi i dalje sa svojim pjesničkim izražajem.”

Predstavljanje knjige okupilo je brojne ljubitelje poezije, prijatelje, članove obitelji i predstavnike lokalne zajednice koji su svojim dolaskom pružili podršku autorici i njezinu novom književnom ostvarenju, potvrdivši da književnost i dalje ima posebno mjesto u kulturnom životu Imotske krajine.

O drugoj zbirci Margitinih stotinjak pjesama u slobodnom stilu govorile su dvije pjesnikinja i recenzentice. Miljenka Koštro je istaknula: „Zbirka nosi naslov *Na izvoru*, ali autorica ne stoji na izvoru tek tako, nego s tog se izvora napaja vjerom, nadom i ufanjem, s tog izvora zbirka polazi i tom izvoru se na kraju vraća. Autorica pjeva o prolaznosti tjelesnog života, ali ne zapostavlja ni ono duhovno u čovjeku uključujući savjest, vjeru, čežnju, moralne vrijednosti i težnju za višim smislom.” Dragica Zeljko Selak je naglasila: „Pjesnikinja, unatoč svemu onom što zaokuplja njezinu dušu, muči, grize i boli, ipak nudi ovom svijetu vjeru i nadu po uzoru na svog brata Isusa Krista i dariva nam svoju majčinsku i prijateljsku ruku kroz mnoge svoje pjesme i stihove, poput ovog: *Tebi / kojoj zavrijedih / prijateljicom / se zvati / koja me / razumije / podobri, / pokudi, / smiruje, / hvali, / bodri, / prati / zlati, / shvati / k'o mati. / Kojoj oči / ne lažu / kojoj duša / blista / koja je / poput Krista. I na kraju*

čestitam pjesnikinji na još jednom vrsnom pjesničkom uratku. Što je poezija i kakva je pjesma, razgovorom između „Ja“ i svijeta, otkrit će buduća čitateljska publika.”

Izabrane stihove - dijelom i na zavičajnoj ikavici - čitale su profesorice Ivana Petričević, Branka Buljan i Mara Pezo, u glazbenom je dijelu pet pjesama otpjevala studentica glazbene akademije Iva Ljubičić, a program je vodio Marijan Grbavac.

Tom je prigodom otvorena i prva samostalna izložba slika Maje Vukušić, koja je ilustrirala zbirku. Osvrt Joška Čizmića o slikarstvu Maje Vukušić pročitao je Ivana Petričević. Inače, Maja i Margita hrvatske su braniteljice, kolegice i djelatnice MORH-a u Splitu.

M. V.

POMOZI MI, BOŽE

*Pomozi mi, Bože,
razaznati dobro od zla,
da se ne bojim
janjeta u vučjoj koži,
odraza svoga nad rijekom
što mi govori da ustrajem,
da se ne ponizim
pred sjenom svojom.*

Margita Bubalo

TINI MARŠIĆ NAGRAĐA „IVAN RAOS“ ZA KRATKU PRIČU

Ova 2026. Tini Maršić plodna je i sretna godina: na Natječaju za najbolju kratku priču/novelu dobila je prvu nagradu „Ivan Raos“, a nedavno joj je objavljena i druga zbirka pjesama *Kroz rešetke čežnje*, u nakladi udruge KUM Proložac, koju je ilustrirala Tea Barešić. Tinina prva zbirka *Nenaslovljeno postojanje* tiskana je 2012. godine.

Nagrade „Ivan Raos“ dobitnicima su svečano uručene 11. srpnja 2026. u Medovu Docu na 33. Raosovim danima - Nasmijana neba Ivana Raosa, tradicijskom skupu štovatelja književnog djela Ivana Raosa (1921. - 1987.).

Na taj prvi natječaj „Ivan Raos“, u suorganizaciji Ogranka Matice hrvatske u Imotskom i Splitsko-dalmatinske županije, pristigla je 21 priča. Prvu nagradu dobio je tekst Tine Maršić *O jednom rebatinkama*, drugu tekst Augustina Age Kujundžića *Vuk zmija i muva CC*, a treću priča Ide Zdilar *Boškova murva*.

Predsjednik Prosudbenog povjerenstva natječaja, književnik i profesor Ivica Šušić o prvonagrađenoj autobiografskoj priči Tine Maršić zapisao je sljedeće:

- U ovoj lirskoj prozi, ispričanoj u prvom licu, autorica kratkim, slikovitim, ekspresivnim i nadasve toplim rečenicama, navodi čitatelja da suosjeća s njom. To je priča jedne djevojčice iz sedamdesetih godina, poslije majke s velikim životnim iskustvom. Vraća se u

školske dane kada joj nije bilo jasno zašto ni njezin otac nije otišao raditi u Njemačku pa bi kao i svi drugi dolazio blagdanima i donosio darove. Imao je četiri kćeri koje je nazivao sinovima. Činio je sve, koliko se u takvim prilikama moglo, da budu sretna. Poslije proživljavanja i prve ljubavne boli sanjajući o novim rabatinkama koje bi tobože sve promijenile i donijele joj sreću: „Ali što ću kad moj ćaća nije iša u svijet.“ Prošlo je vrijeme i ona je dočekala svoje nove rabatinke. Udala se i imala je svega, ali nije više bilo „onog oćevog pogleda“. Trebalo je „isključiti dušu, srce, i samo raditi“. Poslije joj je otac umro i ostavio je „tom nemilosrdnom

i ispraznom svijetu“. Tek tada je shvatila da su nove rabatinke – „nauživati se svoje dice“. Ovo je prića o djevojćici koja je ćeznula za novim rabatinkama, ali to sebi nije mogla priskrbiti. Poslije je shvatila da je imala ono što je bitno: ljubav i toplinu rodnog doma koga je stvarao oćev pogled. Ovo je hvalospjev svima onima koji su u vrijeme masovnih odlazaka u inozemstvo ostali na rodnoj grudi i prkosili svim nedaćama.

Po tri nagrađene i pohvaljene priće s prva tri natjećaja “Ivan Raos” bit će objavljene u zborniku Raosovih dana 2028. godine.

Mladen Vuković

NAŠI POKOJNICI

Umrli

Pava Božinović K.
† 1. 1. 2026.

Mijo Cvitanović
† 9. 1. 2026.

Bogoslav Grbavac
† 12. 1. 2026.

Mate Lasić
† 9. 1. 2026.

Nikola Grbavac
† 19. 1. 2026.

Blaga Petrušić
† 20. 1. 2026.

Mijo Petričević
† 3. 2. 2026.

Mate Škegro
† 9. 2. 2026.

Ljuban Kraljević
† 10. 2. 2026.

Ivan Turić
† 11. 2. 2026.

Milan Pirić
† 14. 2. 2026.

Slavko Miše Dropuljić
† 18. 2. 2026.

Ante Buće
† 28. 2. 2026.

Josip Prgomet
† 8. 3. 2026.

Mila Šimić
† 14. 3. 2026.

Petar Petričević Špar
† 21. 3. 2026.

Ana Ćorić
† 22. 3. 2026.

Mara Mršić
† 7. 4. 2026.

Iva Draga Maršić
† 9. 4. 2026.

Slavko Mršić
† 14. 04. 2026.

Ante Buljan Mazija
† 25. 4. 2026.

Ana Lasić ž. Ivana
† 29. 4. 2026.

Ana Lasić ud. Vinka
† 4. 5. 2026.

Stjepan Lasić
† 12. 5. 2026.

Draga Rajić
† 18. 5. 2026.

Nada Tomić
† 19. 5. 2026.

Zlata Petričević
† 28. 5. 2026.

Luka Grbavac
† 04.06.2026.

Ivan Mršić
† 2. 6. 2026.

Ivan Petričević
† 19. 6. 2026.

Zvonko Lasić
† 22. 6. 2026.

Mario Matić
† 26. 6. 2026.

Ante Mršić
† 30. 6. 2026.

Danica Lasić
† 6. 7. 2026.

Marija Jozić
† 8. 7. 2026.

Dragica Grbavac
† 10. 7. 2026.

Stjepan Rako
† 23. 7. 2026.

Vesna Rako
† 25. 7. 2026.

"Feral"
OBRT ZA CVJEČARSTVO I POGREBNE USLUGE

Donji Proložac
☎ 091 619 9536 - 097 638 9119

MATKOVIĆ
St. Marija Jurešić

CVJEČARNICA
POGREBNE USLUGE
PRIJEVOZ
UDOMOVINI
IINOZEMSTVU
FOTOGRAF

SLOBODNA DALMACIJA

TEL/FAX: 021/841-166
TEL: 021/583-853
MOB: 091/500-5565
MOB: 098/758-571

WWW.POGREBNO-MATKOVIC.COM
email: pogrebno.matkovic@hi.t-com.hr
BLAJBURŠKA 23, IMOTSKI

.....

In memoriam

.....

Ana Božinović
† 17. 11. 1990.

Ante Božinović
† 6. 9. 2002.

Branko Božinović
† 2. 5. 2020.

Ante Dogan
† 25. 2. 1986.

Jela Dogan
† 1. 7. 2004.

Josip Dogan
† 22. 2. 1993.

Iva Grbavac
† 9. 2. 1983.

Ivan Grbavac
† 31. 12. 2024.

Josip Grbavac
† 9. 3. 1943.

Marija Grbavac
† 5. 3. 2008.

Marijan Grbavac
† 10. 9. 1969.

Mijo Grbavac
† 2. 9. 1986.

Nediljko J. Grbavac
† 4. 8. 2010.

Anda Juričić
† 6. 6. 2013.

Luka Juričić Benco
† 22. 8. 1963.

Mara Juričić
† 19. 7. 2020.

Ante Juričić
† 23. 4. 2019.

Ante Kraljević
† 14. 3. 2014.

Branka Leko
† 29. 7. 2013.

Ljuba - Buba Leko
† 7. 5. 1991.

Luka Leko
† 23. 7. 2018

Vladimir Leko
† 7. 5. 1981.

Antun Maršić
† 1. 5. 2022

Dragica Maršić
† 18. 8. 2023.

Josip Maršić
† 28. 7. 2024.

Joka Maršić Kujdić
† 9. 11. 2012.

Mate Maršić Kujdić
† 26. 1. 1943.

Mijo Maršić Kujdić
† 28. 1. 1972.

Kristijan Mikulić
† 12. 8. 2021.

Vinko Mršić
† 3. 5. 2015.

Ante Petričević
† 15. 9. 2013.

Luka Petričević
† 24. 8. 2015.

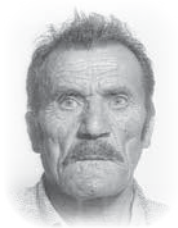
Ana Pirić
† 20. 7. 2025

Antica Šimić
† 10. 8. 1987.

Drago Šimić
† 27. 3. 2000.

Josip Šimić
† 18. 7. 2007.

Marija Šimić
† 21. 12. 2010.

Marija Smilja Šimić
† 10. 3. 2023.

Milan (Mirkić) Šimić
† 20. 6. 2020.

Miro Šimić
† 19. 12. 2010.

Slavko Šimić
† 23. 5. 2007.

Stjepan Šimić
† 16. 8. 1992.

Vlade Šimić
† 29. 11. 1993.

PRIJATELJI LISTA

.....

Od Božića 2025. do Velike Gospe 2026.

.....

1. Obitelj p. Branimira Mandića 20 €	27. Vladimir Rajič (Stobreč) 400 €
2. Vinko Dogan 50 €	28. Mijo Katavić Šimušin 20 €
3. Marinkica Maršić 20 €	29. Mladen Mikulić 20 €
4. Blaženka Lasić 20 €	30. Ivo Kasalo 40 €
5. Miranda Vidak 20 €	31. Mara Dogan 50 €
6. Anđela Nakić r. Dogan 50 €	32. Zlatko Mikulić 50 €
7. Dragić Maršić 50 €	33. Danica i Igor Vučić (Livno) 20 €
8. Slava Ćavar 30 €	34. Alojzije Mršić 50 €
9. Blaž Pezo p. Mate 40 €	35. Stojanka Šimić 20 €
10. Vlatko Roko Bajić 20 €	36. Milka Maršić 20 €
11. Josip Pirić 20 €	37. Dragica Maršić (Ljubljana) 50 €
12. Marija Bagarić 50 €	38. Ljuba Barić 40 €
13. Vesela Turić 20 €	39. Mate Grbavac 15 €
14. Slavica Bare 20 €	40. Ivka Dogan 20 €
15. Matijana Paradžik 20 €	41. Mate Dražen Petričević 80 €
16. Marija Aničić 50 €	42. Vlade Knezović 20 €
17. Željko Grabovac (Žrnovnica) 20 €	43. Željko Ćurčija 20 €
18. Mara Kraljević 20 €	44. Tereza Župić r. Božinović 50 €
19. Ana Mršić p. nikole 30 €	45. Toni Odak 20 €
20. Mara Dogan 40 €	46. Ana Leko 20 €
21. Ante Vidak Vučić 100 €	47. Nada Maršić-Bunsen 50 €
22. Kruno Kraljević 20 €	48. Mara Grubešić 50 €
23. Slavko Mikulić 50 €	49. Petar Mršić 100 €
24. Ivan Juričić p. Mate 20 €	50. Milan Mikulić 30 €
25. Ivanka Petrušić 20 €	51. Mislav Grabovac 20 €
26. Marija Katavić 20 €	

Sadržaj

Veličanstveno čovječstvo	1
Što je umjetna inteligencija?	3
Velika Gospa sv. Franje Asiškoga	4
Misli uz blagdan Velike Gospe	9
Obredi i procesija za križem	10
Sloboda, poštovanje i osluškivanje	18
Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga	20
Prvopriješnici 2026.	22
Sakrament sv. potvrde	25
Krizmanici 2026.	29
Podi: Slavlje sv. Josipa, radnika	30
Tijelovo: Svečana misa i procesija s Presvetim	32
Svečano slavlje u Bušanjama	34
Šumet: Slavlje blagdana Kraljice mira	37
Vjeruj, čini dobro i ljubi već za života	40
XXV. Festival čuvara Kristova groba	47
Ljetni praznici nisu praznici od Boga	48
Jelsa u Prološcu	50
Franjevački sjemeništari iz Sinja posjetili našu župu	56
Veliki tjedan u Zemlji Izlazećeg Sunca	58
Kronika 2026.	63
Materijalni radovi u ovoj godini	66
Neki brojčani podatci za našu župu	66
Zlatni i srebreni pir	67
Četvrto dijete obitelji Radeljić	68
Pjesme - prvotisak	71
Zavičajni haiku	72
Sazrela seoska idila – LXXXII.	73
Za prevenciju i terapiju	79
Grgo Pezo Čavlina – boksački as iz Prološca Gornjeg	82
Knjiga duhovitog štiva Ivanke Bajić	84
Imota je izvor vedrog štiva	86
Napajalište stihovima Margite Bubalo	87
Tini Maršić nagrada „Ivan Raos“ za kratku priču	89
Naši pokojnici	91
Prijatelji lista	95

PROLOŽAC

List župe sv. Mihovila, Proložac
God. XLV., Velika Gospa 2026., Br. 1 (109)
ISSN: 1330-755X

• • •

Izdavač:

Župni ured sv. Mihovila - Proložac,
21264 Proložac Donji
tel.fax: 021/846-025

• • •

Žiro račun:

Župa sv. Mihovila Proložac:
HR 9124070001100566429

• • •

Glavni i odgovorni urednik:

fra Vinko Gudelj

• • •

Uredničko vijeće:

fra Vinko Gudelj,
fra Nedjeljko Jukić,
s. Terezina Bašić,
Krešimir Bajić,
Drago Maršić,
Mladen Vuković,
Suzana Šimić

• • •

Fotografije:

Boško Čosić
Drago Maršić
Foto Olujčić
Suzana Šimić
fra Nedjeljko Jukić
i župni arhiv

• • •

**List izlazi dva puta godišnje dopuštenjem
crkvenih i redovničkih poglavara.**

• • •

Narudžbe, suradnju, zahvale i preporuke
slati na adresu:

Uredništvo lista «Proložac»

Župni ured

21264 Proložac Donji

tel.fax: 021/846-025

vinko.gudelj@gmail.com

• • •

Grafičko oblikovanje:

Silvio Družević

• • •

Tisak:

Jafra-print d.o.o. Solin

KRIZMANICI 2026.

